

Açık Öğretim Ortaokulu 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinin Söz Varlığı Unsurları Bakımından İncelenmesi

Betül KOPARAN^{1,*} Eda Nur BIÇAKLI²

Makale Bilgisi	Öz
Geliş: 01.07.2023	Bugün Türkçe, konuşulduğu coğrafyanın genişliğinin yanı sıra oldukça köklü bir geçmişe sahip bir dildir ve uzun yıllardır varlığını sürdürmektedir. Bu süreç içerisinde Türkçe, her dilde olduğu gibi, çeşitli dönemlere ayrılmış; ayrıldığı dönemlerde farklı kavimlerden ve bu kavimlerin farklı dil, din, kültür unsurlarından etkilenmiş bunun yanında bu kavimleri de etkilemiştir. Türk dilinin belirli süreçlerden geçmesi ve kültürel etkileşimler kurması sonucunda dilde çeşitli değişim ve gelişmeler yaşanmıştır. Tüm bu değişim ve gelişmeler bir dilin zenginliğini gösteren ölçütlerden biri olan sözvarlığına da yansımıştır. Türkçenin söz varlığı konusundaki zenginliğini ortaya koyacağı nesilden nesle aktarılmasını sağlayacağı en önemli kurumlardan biri de okullardır. Okullarda ise özellikle Türkçe dersi başta olmak üzere bu kapsamda Türkçe öğretmenlerine ve Türkçe dersinde kullanılan öğretim araç ve gereçlerin niteliği kullanıcılarına zengin bir söz varlığı unsuru sunması açısından üzerinde durulması gereken bir konudur. Açık öğretim sistemleri ve Türkçe dersleri için temel kaynaklardan birinin ders kitapları olduğu düşünüldüğünde bu materyallerin Türkçeyi iyi derecede temsil edebilmesi gerektiği beklenmektedir. Her geçen gün önemi giderek artan ve örgün eğitim sisteminden sadece öğretimin uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmesiyle ayrılan açık öğretim sistemleri için de durum aynıdır. Bu sebeple çalışmada, MEB'in Açık Öğretim ortaokulu 6. sınıf Türkçe dersi için hazırlanmış olduğu ders kitabında Türkçenin söz varlığı unsurlarının tespiti amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Veriler, Açık Öğretim 6. sınıf ortaokulu Türkçe ders kitabından elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; toplam söz varlığı 5963, farklı söz varlığı sayısı 2217 olarak tespit edilmiştir. Açık Öğretim 6. sınıf ortaokul Türkçe ders kitabının fiiller, terimler ve ilişki sözleri bakımından zengin olduğu fakat diğer söz varlığı unsurları bakımından eksik olduğu ve atasözlerine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.
Kabul: 27.09.2023	
Yayın: 30..09.2023	
Anahtar kelimeler: Türkçe Eğitimi, 6.Sınıf Türkçe Ders Kitapları, Açık Öğretim, Söz Varlığı.	

Analysing the Reading Texts in the 6th Grade Turkish Textbook of Distance Education Secondary School in Terms of Elements of Vocabulary

Article Info	Abstract
Received: 01.07.2023	Today, Turkish is a language with a very deep-rooted history as well as the vastness of the geography in which it is spoken and has been in existence for many years. During this process, Turkish language, as in every language, has been divided into various periods; it has been influenced by different tribes and different language, religion and cultural elements of these tribes in the periods when it was divided, as well as influencing these tribes. As a result of the Turkish language going through certain processes and establishing cultural interactions, various changes and developments have occurred in the language. All these changes and developments are reflected in the vocabulary, which is one of the criteria showing the richness of a language. One of the most important institutions where Turkish will reveal its richness in vocabulary and ensure its transfer from generation to generation is schools. In schools, it is an issue that should be emphasised in terms of providing a rich vocabulary element to Turkish teachers and the quality of teaching tools and materials used in Turkish lessons, especially in Turkish lessons. Considering that one of the main sources for distance education systems and Turkish courses is textbooks, it is expected that these materials should be able to represent Turkish well. The situation is the same for distance education systems, which are becoming more and more important day by day and which are separated from the formal education system only by the realisation of education through distance education. For this reason, this study aims to determine the elements of Turkish vocabulary in the textbook prepared by the Ministry of National Education for the 6th grade Turkish course of distance education secondary school. For this purpose, document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The data were obtained from the distance education 6th grade middle school Turkish textbook. According to the findings, the total number of vocabulary items was 5963 and the number of different vocabulary items was 2217. It was determined that the distance education 6th grade secondary school Turkish textbook is rich in terms of verbs, terms and relationship words, but it is deficient in terms of other vocabulary elements and proverbs are not included at all.
Accepted: 27.09.2023	
Online: 30.09.2023	
Keywords: Turkish Language Education, 6th Grade Turkish Textbooks, Distance Education, Vocabulary.	

¹ Sorumlu yazar, Arş. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Türkiye, ORCID:0000-0003-2487-9868, betulkoparan15@gmail.com

² Yüksek lisans öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye, ORCID:0009-0000-4220-6873, edanur2532@hotmail.com

Bu makaleden alıntı yapmak için/ To cite this article:

Koparan, B., & Bıçaklı, E. N. (2023). Açık öğretim ortaokulu 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığı unsurları bakımından incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi*, 4(1), 38-74. <http://dx.doi.org/70857>

Giriş

İnsanlar var olduğu tarihsel süreç boyunca iletişim kurma ihtiyacı hissetmişlerdir. İnsanoğlu bu temel ihtiyacını gidermek için zaman içerisinde sözlü ve sözsüz birçok iletişim aracına başvurmuştur. Ama bu araçlardan en hızlı, pratik, ekonomik ve etkili olan yol şüphesiz “dil” dir. Öyle ki devir de değişse teknoloji de gelişse temel ve en önemli iletişim aracı olarak dil bugün hâlâ varlığını korumaktadır. Bu kapsamda dil kavramı literatürde:

- “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban” (TDK, 2022),
- “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” (Ergin, 2013),
- “Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir.” (Aksan, 2004) gibi tanımlarla karşılaşılmaktadır.

“Dil” tanımlarının ortak yönleri dikkate alındığında “dilnin çeşitli öğelerden oluşması” göze çarpmaktadır. Dili oluşturan öğelerin başında sesler gelmektedir. Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden ise cümleler oluşmaktadır. Dilin anlamlı en küçük yapısı ise kelimelerdir. Kelimeler; terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri gibi çeşitli anlatım kalıplarıyla birlikte söz varlığını oluşturur. Söz varlığı, (TDK, 2022)’ de “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” olarak tanımlansa da “söz varlığı” ve “kelime hazinesi” kavramlarını birbirinin yerine kullanılabilen terimler olarak değil ayrı terimler olarak ele almak daha doğru olacaktır. “Kelime hazinesi” daha çok bireyi ilgilendiren bir kavramken “söz varlığı” ise dili ilgilendiren kavramdır. Bu yüzden söz varlığı; milletin geçmişten günümüze getirdiği, bir o kadar eski ve köklü ama aynı zamanda yeni, güncel, canlı ve dinamik olan ortak ürünüdür, milletin eseridir.

Dilin söz varlığı sadece o dili oluşturan kelimelerin bütünü değil aynı zamanda o dili konuşan milletin düşünce dünyasının, yaşayışının ve kültürünün dile yansımaları olarak görülmelidir. “Her dili konuşan toplum, çevresini çevresindeki olayları kendince algılamakta ve anadilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta, kısaca, dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir” (Aksan, 2004). Yani bir dilin söz varlığı niceliksel ve niteliksel olarak ne kadar gelişmişse o milletin ufku da o denli zengindir. Bu yüzden bir dilin zenginliğini gösteren ölçütlerden biri de söz varlığıdır. Türkçe, bu bakımdan oldukça zengin bir dil olarak nitelendirilmektedir. Türkçenin sonradan eklemeli bir dil olması, kelimelerin sonuna çeşitli ekler getirilerek yeni kavramlar oluşturulabilmesi kelime türetme gücünü arttırmaktadır ve bu durum doğrudan Türkçenin söz varlığını etkilemektedir. Türkçenin tarihsel süreç içinde geçirdiği dönemler ve etkileşimde bulunduğu diğer topluluklar da Türk dilinin söz varlığını etkilemiştir. Örneğin; Türkler İslam’ı kabul ettikten sonra yeni dini terimlere ihtiyaç duymuşlar, bunun sonucunda da Farsların dilinden etkilenmişlerdir. Bu durumda; dilin canlı olması, sürekli kendini yenilemesi ve diğer topluluklarla kurulan etkileşimler dilin söz varlığını genişletmiştir. Geçmişten günümüze gelen ve atalarımız tarafımızdan bize emanet edilen tüm bu söz varlığı birikimini gelecek kuşaklara aktarmak; dilin sürekliliği sağlamak, bireyin iletişim becerilerini geliştirerek kendini etkili bir biçimde ifade edebilmesini ve sosyal yaşamını rahat bir biçimde

sürdürebilmesini sağlamak için son derece önemlidir. Okullar ve özellikle Türkçe dersleri bireylerin bu amaçları gerçekleştirebilmesi yolunda vazgeçilmez bir araçtır.

Aksan'a (2004) göre söz varlığı; temel sözcüklerin yanında deyimler, atasözleri, ikilemeler, ilişki sözleri, kalıplaşmış sözler, yabancı sözcükler, terimler ve çeviri sözcüklerden oluşmaktadır. Bir dilin söz varlığını oluşturan unsurların başında temel söz varlığı ya da çekirdek sözler adı verilen ögeler vardır. *“Bunun sınırları çizilirken de insanın odak olarak alınması doğru olur: İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal ihtiyaçlarını karşılayan yemek, içmek uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek gibi kavramlar, ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir”* (Aksan, 2004). Deyimler; *“Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime öbekleri”*dir (Korkmaz, 2010). Deyimler; çeşitli olaylar ve durumlar için toplumca geçmişten beri kullanılagelmiş kalıp sözler olduğundan hem dilde söz tasarrufu sağlar hem de toplumdaki bireyleri soyut durumları aktarmada yaşanan zorluktan kurtarır. Böylece bireyler, anlatımlarına süsleyip ona derin anlam katmış olurken sarf ettikleri çaba ters orantılı olarak azalmış olur. Atasözleri; *“Bir ulusun geniş halk kitlelerinin yüzyıllar boyunca yaşadığı deneyim, gözlem ve bunlardan doğan düşüncelere dayanan; genel kural ve düstur niteliği taşıyan veya bir doğruyu ortaya koyan; söyleyeni unutulduğu için halkın ortak malı olan (anonim); kısa, özlü ve kalıplaşmış; içinde yargı (hüküm) bulunan bir tümce değerindeki sözlerdir.”* (Aktaş, 2004). Söz varlığı ögelerinden olan atasözleri, tanıtımda da belirtildiği gibi aradan uzun zaman geçtiği için kimler tarafından söylenmiş olduğu bilinmese dahi içinde derin yaşam tecrübesi barındırmaları sebebiyle milletler için yol gösterici bir kılavuz niteliğindedir. İkilemeler; *“Aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi”*dir (Korkmaz, 2010). Söze canlılık katmak ve sözü pekiştirmek için başvurulan söz varlığı ögelerindendir. Aksan (2004) ikilemeleri beş gruba ayırmaktadır:

1. Aynı sözcük tekrarıyla oluşanlar; sarı sarı, yavaş yavaş, geze geze, durdu durdu, vay vay.
2. Eş anlamlı sözcüklerle kurulanlar: çarşı pazar, doğru dürüst; açık seçik, düşünüp taşınıp, yazdı çizdi.
3. Ters anlamlılarla kurulanlar: ölüm kalım, büyük küçük, ileri geri, bata çıka, olur olmaz, istesin istemesin.
4. Yansımalı ikilemeler: horul horul, ciyak ciyak, hıçkır hıçkır, çıtır çıtır
5. Ön sesi “m” ile değiştirilen ikilemeler: okul mokul, araba maraba, Ayşe Mayşe.

İlişki sözleri ya da kalıp sözler; *“Bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması adet olan birtakım sözler”*dir (Aksan, 2004). *“Merhaba”, “günaydın”, “iyi geceler”* gibi. Her dilde bulunmalarına karşın yalnızca Türkçeye özgü ilişki sözleri de bulunmaktadır: *“Kolay gelsin!”, “Bir yastıkta kocayın.”* ... Bu sözler görgü kurallarının dile yansımasıdır denebilir. Kalıplaşmış sözler; *“Ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların belli bir durumda, bir olay dolayısıyla söyledikleri, evrenselleşmiş sözler”*dir (Aksan, 2004). Kalıplaşmış sözler de tıpkı deyimler gibi belli olaylar ve durumlarda söylenmiş sözler olmasına karşın kalıplaşmış sözlerin söyleyeni bellidir. *J.Ceasar’ın “Sen de mi Brutus?”, Diogenes’in “ Gölge etme başka ihsan istemez”* sözleri çeviri yoluyla dilimize giren kalıplaşmış sözlerdir (Aksan, 2004). Terimler ise: *“Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad”* biçiminde tanımlanmaktadır (Korkmaz, 2010). Terimler, bir uzmanlık alanından

söz edilebilmesi için gereken en temel unsurlardandır. Kendi alanlarına özgü kavramlar oldukları için bu kavramların anlamlarını bilmek o alanı anlayıp uzmanlaşabilmek için de önemlidir.

“Açık Öğretim Ortaokulu, örgün ortaokullarda yürütülen öğretim programlarıyla aynı programın esas alınarak öğretimin yapıldığı, ancak uzaktan eğitim teknikleriyle bu programın yürütüldüğü öğretim sistemidir” (Altunkaya, 2013). Öğretimde zaman, mekân gibi sınırları ortadan kaldıran ve çoklu öğrenme ortamları sağlayabilen açık öğretim programlarına son yıllarda rağbet giderek artmaktadır. Özellikle ortaokul ve lise seviyesinde bulunan bazı öğrencilerin, YKS (Yükseköğretim Kurumları Sınavı) ve LGS (Liselere Geçiş Sistemi) gibi merkezi sınavlara daha rahat hazırlanabilme düşüncesiyle açık öğretim programlarını tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Bu doğrultuda MEB Açık Öğretim Okulu 1998-1999 eğitim öğretim yılında kurulmuştur (MEB, 2017). Kasım 2011’e kadar Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren Açık İlköğretim Okulu 11 Kasım 2011 tarihli Bakanlık hizmet birimlerinin alt birimleri ve görevleri hakkındaki Makam Oluru ile kurulan Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Daire Başkanlığı’na bağlanmıştır (MEB, 2017). 21.07.2012 Tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Açık İlköğretim Okulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile adı "Açık Öğretim Ortaokulu" olarak değişmiştir (MEB, 2017) Açık Öğretim Ortaokulu öğrencilerinin kayıt işlemleri ve veri girişleri 2012/45 sayılı genelge ile Halk Eğitimi Merkezi ve Mesleki Eğitim Merkez Müdürlüklerine devredilmiştir. İlk etapta 68 bin 886 öğrenciyle yola çıkan okulda ilerleyen dönemlerde sayı giderek artmış, kuruluşunun 15. Yılında aktif öğrenci sayısı 250 bini aşmış, mezun öğrenci sayısı ise 432 bin 829 olmuştur (MEB, 2017). Bu sayı her geçen gün artmaktadır.

MEB Açık Öğretim Ortaokullarının kurulduğu ilk yıllarda Türkçe dersi için temel kaynak olarak “ders notu” adı altında basılan kitaplar kullanılmıştır (Sis ve Akgün, 2016). Bu kaynak dışında ders kitabı ya da çalışma kitabına yer verilmemiştir. Fakat hazırlanan ders notunda, ders kitaplarında olduğu gibi, okuma metinlerine ve etkinliklere yer verilmiştir. Sis ve Akgün (2016), bu materyalde 15 metin ve 135 etkinliğe yer verildiğini belirtmiştir. *Hazırlanan ders notları “2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda belirtilenin aksine tema yaklaşımıyla değil ünite yaklaşımıyla hazırlanmıştır* (Sis ve Akgün, 2016). Bu ders notları 6 üniteden oluşmaktadır. Metin işleniş sürecinde ders notunda her metne ait *“Okumaya Hazırlık, Okuyalım Anlayalım, Konuşalım, Yazalım ve Dil Bilgisi”* bölümleri yer almaktadır (Altunkaya, 2013). Günümüzdeyse Açık Öğretim Türkçe dersleri için temel kaynak ders kitaplarıdır. Hazırlanan ders kitaplardan 5. sınıf Türkçe ders kitabı örgün eğitimle ortak kullanılmaktadır. 6.-7. ve 8. sınıf düzeyleri için ise Açık Öğretim Türkçe dersi için ayrı ders kitapları hazırlanmıştır. Daha önce olduğu gibi çalışma kitapları hazırlanmamış, ders kitabı tek kaynak olarak kullanılmıştır. Ders kitaplarında tıpkı ders notlarında olduğu gibi okuma metinlerine, etkinliklere ve ölçme değerlendirme sorularına yer verilmiştir. Ders kitaplarında metin işleme sürecinde; önce öğrenciyi metne hazırlamaya yönelik hazırlık çalışmaları, daha sonra okuma metni, ardından metinle ilgili ve ders konularıyla ilgili etkinlikler, ardından dört temel beceri odaklı etkinliklere yer verilmiştir. Hazırlanan ders kitaplarının ders notlarından en büyük farkı ünite yaklaşımıyla değil tema yaklaşımıyla ele alınmış olmalarıdır. Bu bağlamda Açık Öğretim Türkçe ders kitabında sekiz tema ve bu temaların her birinde üçer okuma metnine yer verilmiştir. Açık Öğretim kitabını örgün eğitim Türkçe ders kitaplarından ayıran en önemli nokta ise; örgün eğitim Türkçe ders kitaplarında sekiz temada dörder metin yer alırken, Açık Öğretim Türkçe ders kitaplarında sekiz temada üçer metnin yer almasıdır.

Bireyde söz varlığı edinimi, ilk gelişen dinleme becerisiyle birlikte aile ortamında gerçekleşir fakat bu edinimin sistemli bir halde bireye kazandırılması Türkçe dersleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Türkçe derslerinde dört temel beceri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) içerisinde söz varlığı öğelerinin öğretilmesine yer verilmektedir. Bireyde okul çağının ilk dönemlerinde dinleme ve konuşma becerisi önce geliştiği için ilk etapta söz varlığı öğretimi bu beceriler ağırlıklı

kazanılmaktadır. İlerleyen dönemlerde okuma ve yazma becerisinin de kazanılmasıyla birlikte sürece bu beceriler de dâhil olmaktadır. Söz varlığı öğretiminin önemi ve dört temel beceriyle ilişkisi Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından da dikkate alınmış, Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP)’nda bu doğrultuda aşağıdaki özel amaçlara yer verilmiştir;

- *Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,*
- *Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi,*

TDÖP’te yer alan özel amaçları gerçekleştirmek için çağdaş eğitim anlayışındaki önemli araçlardan biri ders kitaplarıdır. MEB’in 22297 sayılı *Resmî Gazete’de* yayımladığı *Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğine* göre “ders kitabı” “örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılmak üzere, içeriği öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, gerektiğinde fasikül hâlinde de üretilen basılı eser” olarak tanımlanmıştır. Bu kitaplar; Türkçe dersi için öğretim sürecinde etkin rol oynayan okuma metinlerini, çeşitli etkinlikleri, ölçme ve değerlendirme sorularını barındırması bakımından öğretmene ve öğrenciye kılavuzluk yapmaktadır. MEB’in, kendi hazırlamış olduğu ders kitaplarının yanında özel yayın evlerine de ders kitabı hazırlatması belli bir kaynağa bağımlılığı azaltmış ve öğretimde yararlanılabilecek kaynak sayısındaki çeşitliliği arttırmıştır. Açık öğretim sistemlerindeki öğrencilerin okul bağlamından, öğretmenden ve akranlarından uzak oldukları düşünüldüğünde bu sistemde ders kitapları örgün eğitim kurumlarına kıyasla daha fazla önem arz etmektedir.

“Yapılandırıcı yaklaşımın eğitimde yer almasıyla birlikte öteden beri var olagelen ağır edebî metinler ders kitaplarından kaldırılmış, dil öğretimi taklit, tekrar ve ezberden kurtarılmış; şartlandırmalar ve kalıp cümleler ezberletmekten uzaklaşmış, “metin öğretimi” yerine “metinle öğrenme” hâkim olmaya başlamıştır” (Bulut, 2020). Çağdaş yaklaşımda günlük hayatı sınıfa yansıtabilen metinler seçilmesi öğrenilenlerin gerçek yaşama transfer edilebilmesini de kolaylaştırmıştır. Bu bakımdan metinler amaç olmaktan çıkmış, TDÖP’ te belirtilen amaç ve kazanımlara ulaşmada birer araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. Öğretimde asıl amacın metinler olmaması “metinlerin daha az öneme sahip olduğu” yanlışını akıllara getirmemelidir. Aksine bu durum metinlerde aranan özelliklerin artmasına ve Talim Terbiye Kurulu için metin seçiminin zorlaşmasına, öğretmenler için ise öğretim sürecindeki yükün artmasına ve metin seçimlerinin titizlikle yapılması gerekliliğine neden olmuştur. Türkçe ders kitabındaki metinler bireyde dil bilincini oluşturmali, Türkçenin söz varlığındaki zenginliği bireye sezdirebilmeli, bireyde merak uyandırarak bireyi düşünmeye ve araştırmaya yönlendirebilmelidir.

Söz varlığı ile ilgili literatür incelendiğinde birçok konuda çalışma yapıldığı görülmektedir (Kutlu, 2006; Ekmen, 2009; Uludağ, 2010, Turhan, 2010; Şimşek ve Direkci, 2020). Bunun yanı sıra söz varlığı ile ilgili çalışmalarda ve söz varlığının sınıflandırılmasında Doğan Aksan’ın ayrı bir önemi vardır. Aksan (2004), “Türkçenin Sözvarlığı” adlı çalışmasında söz varlığının sadece kelimelerden ibaret olmadığını deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının söz varlığının bütünü oluşturduğu üzerinde durmuş ve bu söz varlığı öğelerini başlıklar halinde ele alıp açıklamıştır. (Baş, 2011) “Söz Varlığı Çalışmalarında Kullanılacak Ölçütler” adlı makalesinde, söz varlığı öğeleri hakkında bilgi vermiş, çalışmanın amacına göre hangi söz varlıklarına mutlaka yer verilmesi gerektiğini ve bir söz varlığı çalışmasının nasıl olması gerektiğini örnekler vererek açıklamıştır. Baş (2011, s.52)’a göre “*Terimler, yabancı sözcükler ve kalıp sözler, her söz varlığı araştırmasında belirlenmek durumunda değildir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda değerlendirilmeye alınabilirler. Kelimeler, deyimler, atasözleri*

ve ikilemeler ise söz varlığı araştırmalarında değerlendirilmeye alınmak durumundadır. Çünkü bunlar konuşma ya da yazının temel unsurlarıdır.”

Söz varlığı araştırmaları incelendiğinde çeşitli sınıf düzeylerindeki ders kitaplarını inceleyen araştırmaların olduğu görülmüştür (Apaydın, 2010; Uluçay, 2010; Uyar, 2012; Öz, 2012; Daharlı, 2012; Büyükhellaç, 2014; Çalışır, 2016; Kargın, 2019; Sakar ve İkizçınar, 2018; Ceran vd., 2020; Şimşek, 2020; Yavuz, 2020; Şimşek, 2021; Katı, 2022; Eren, 2022). Ancak Türkçe ders kitabıyla ilgili bu söz varlığı çalışmalarının hepsi örgün eğitim ders kitapları üzerine yapılmıştır. Ders kitapları söz varlığı zenginliğimizi yansıtmaması gereken kaynaklardan biri olması dolayısıyla bu kaynaklardaki söz varlığı unsurlarının tespiti gelecek dönemlerdeki ders kitaplarının hazırlanması sürecine kaynaklık etmesi bakımından faydalı olacaktır.

Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler

Bu çalışmada MEB’in Açık Öğretim Ortaokulu 6. sınıf Türkçe dersi için hazırlamış olduğu ders kitabında Türkçenin söz varlığı unsurlarının (İsim soylu sözcükler, fiiller, özel isimler, terimler, ikilemeler, ilişki sözleri, ünlemler, deyimler, atasözleri, yabancı sözcükler, çeviri ögeler) tespiti amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan isim soylu sözcükler hangileridir?
2. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan fiiller hangileridir?
3. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan terimler hangileridir?
4. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan ikilemeler hangileridir?
5. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan ilişki sözleri hangileridir?
6. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan deyimler hangileridir?
7. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan atasözleri hangileridir?
8. Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinde en sık tekrarlanan söz varlığı ögeleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerdeki söz varlığını incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada nitel araştırma desenlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; “*gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır* (Yıldırım ve Şimşek, 2008). *Betimsel analiz ise; verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılması, özetlenmesi ve yorumlanmasıdır. Bu analiz yönteminde; bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır* (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırma Materyali

Araştırmanın verilerinin elde edildiği materyale ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı

Ders Kitabı	Basım Yeri ve Yılı	Yazar	Yayıncı Kuruluş
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇIK ÖĞRETİM DAİRE BAŞKANLIĞI 6.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI	ANKARA – 2022	Abdulkadir ALTAN	Millî Eğitim Bakanlığı

Literatür tarandığında, 5.sınıf Türkçe ders kitabının örgün eğitim ve açık öğretim için aynı olduğu, 6.- 7. ve 8. sınıf düzeyinde açık öğretim için ayrı ders kitapları basıldığı tespit edilmiştir. Açık öğretim kitaplarının ilk basamağında 6. sınıf düzeyi yer aldığı için bu kitap çalışma materyali olarak seçilmiştir.

Tablo 1’de bilgilerine yer verilen araştırma materyalindeki metinlerde analiz edilen söz varlığı ögeleri isim soylu sözcükler, fiiller, özel isimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, yabancı sözcükler, ilişki sözleri, ünlemler olarak belirlenmiştir. Bu söz varlığı ögelerinin tespiti için aşağıdaki kaynaklardan yararlanılmıştır:

- Türk Dil Kurumunun (TDK, 2023) genel ağ adresindeki *Güncel Türkçe Sözlük, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü*
- Ömer Asım Aksoy’un (1984) *Deyimler Sözlüğü*
- Yasemin Çürük’ün (2017) İsim türündeki birleşik sözcükleri derlediği *Türkçede Birleşik Sözcükler (İsimler)*
- Yasin Aydın’ın (2018) Türk Dil Kurumu Sözlüğünde geçen ilişki sözleri derlediği *Türkçe Sözlükte İlişki Sözleri*
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA, 2023) *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü*.

Tablo 1. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Temalar ve Okuma Metinleri

TEMALAR	METİNLER	YAZAR/ŞAİR/ KAYNAK	METİN TÜRÜ
1.TEMA-ERDEMLER	Ayağına Diken Batan Karga	Pertev Naili Boratav	Fabl
	Dost	Cahit Irgat	Şiir
	Türkiye’nin Kurban Bağışları Milyonlara Ulaşacak	Anadolu Ajansı Haber Metni	Haber Metni
2.TEMA-KİŞİSEL GELİŞİM	Pulsuz Dilekçe	Atalay Yörükoğlu	Mektup
	Karar Vermenin Bilgeliği	Lao Tzu (çev.: Nazmi Değirmenci)	Hikâye
	Gelecekte Popüler Olacak Meslekler	Basından	Fıkra

3.TEMA-MİLLİ MÜCADELE VE ATATÜRK	Bir Yolcuya	Necmettin Halil Onan	Şiir
	15 Temmuz	Meclis Bülteni TBMM Ortak Bildirisi	Haber Metni
	İğde Ağacı	Hacı Angı	Anı
4.TEMA-ZAMAN VE MEKÂN	Zamanı Var	Bestami Yazgan	Şiir
	İslam Eserleri Müzesi, Doha, Katar	www.yoldaolmak.com	Gezi Yazısı
	Sarıköz Efsanesi	www.edremit.bel.tr	Efsane
5. TEMA-MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZ	Bayramlaşma Bayramı	www.kulturcocuk.gov.tr	Tiyatro
	Anadolu'nun Cirit Oyunları	Mehmet Önder	Makale
	Pembe İncili Kaftan	Ömer Seyfettin	Hikâye
6.TEMA-BİREY VE TOPLUM	Aile	Behçet Necatigil	Şiir
	Al Elimi	Saim Sakaoğlu	Mizahi Fıkra
	Sihirli Pasta	Rıza Akdemir	Hikâye
7. TEMA-DOĞA VE EVREN	Yaz Geliyor	Rıfat Ilgaz	Şiir
	Burdur Gölü Kurtarılamaz Hale Geldi	www.haberturk.com	Haber Metni
	NASA Mars'taki Kum Tepelerini Görüntüledi	www.ntv.com	Haber Metni
8. TEMA-BİLİM VE TEKNOLOJİ	Robot	Sedat Umran	Şiir
	Herkes Buluş Yapabilir	Bilim Çocuk Dergisi	Fıkra (Köşe Yazısı)
	Merak, İstek ve Hırs Bizi Kamçılar	Nebahat Koç	Haber Metni
Toplam	24		

Verilerin Toplanması

Araştırma yapılırken doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizinde, yazılı evraklar ve belgelerin yanı sıra fotoğraflar ve videolar gibi görsel içeriklerin de sıklıkla kullanıldığı (Yıldırım ve Şimşek, 2008) ve tüm bu dokümanların bir araya getirilmesinin ve incelenmesinin temel alındığı görülmektedir (Karasar, 2022). Millî Eğitim Bakanlığının 2022-2023 Eğitim- Öğretim yılında 6. sınıflarda okutulmasını tavsiye ettiği MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki okuma metinleri taranmış ve bu metinlerdeki söz varlığı ögeleri sınıflama yöntemiyle incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada kullanılacak olan MEB Açık Öğretim Ortaokulu 6.Sınıf Türkçe ders kitabı, Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Ortaokulunun internet sitesinde yer alan “Ders Kitapları” sekmesinden PDF dosyası olarak elde edilmiştir. Materyal, dijital dosya yanında somut olarak Halk Eğitim Merkezinden de temin edilmiştir.

Çalışmanın amacına uygun olarak materyalde yer alan söz varlığı unsurlarının tespitinde *Cibakaya 2.0* kelime dizin programı kullanılmıştır. Bu program aracılığıyla elde edilen verilerin doğruluğu için metinlerde birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında metinler programa gönderilmeden önce aşağıdaki işlemler gerçekleştirilmiştir:

- Metinler, dijital ortamdan bire bir kopyalanıp ders kitabındaki tema ve metin sıraları gözetilerek Word dosyalarına aktarılmıştır.
- Oluşturulan Word dosyaları ders kitabındaki tema isimlerine göre klasörlenmiştir. Örneğin; birinci temada yer alan “Ayağına Diken Batan Karga”, “Dost” ve “Türkiye’nin Kurban Bağışları Milyonlara Ulaşacak” metinleri “1.TEMA-ERDEMLER METİNLERİ” şeklinde klasörlenmiştir.
- Çalışmada her temada üçer tane yer verilen okuma metinleri incelenmiştir. Okuma metinlerinin sonunda yer alan etkinlikler, dinleme/izleme metinleri ve serbest okuma parçaları incelemeye dâhil edilmemiştir.
- Cibakaya programıyla oluşturulan dizinlerde madde başı yeri önem arz etmediğinden çalışmada Cibakaya 2.0 programı tercih edilmiştir.
- Programın metinde bulunan aynı kök ve gövdeye sahip kelimeleri farklı kelimeler olarak algılamasının önüne geçmek için kelimelerdeki çekim ekleri silinmiştir.
- Sözcüklerin çekim ekleri silindikten sonra fiillerin sonuna “-” işareti koyulmuştur. İsim unsurlarındaysa bir işaretleme yapılmamıştır. Örneğin; *Engelle-, diren-, millet, övgü...*
- Cibakaya 2.0 programı aralarında boşluk bulunan ögeleri ayrı birer kelime olarak algıladığından *ayrı yazılan birleşik kelimeler, ikilemeler, deyimler, özel isimler, ilişki sözleri* gibi söz varlığı ögelerinin arasına “+” işareti konularak bu kelimelerin tek öge biçiminde algılanması sağlanmıştır. Örneğin; *hak+etmek, layık+ol-, Türkiye+Büyük+Millet+Meclisi, Cirit+oyunu, Acil+şifalar+dile- ...*
- Anlam karışıklığı yaratabilecek sözcüklerin metinde kullanılan anlamı sözcüğün yanında parantez içinde verilmiştir. Örneğin; *yaş (doğum), hal (vaziyet)...*
- Çekim eki aldıktan sonra ses olaylarına uğrayan sözcükler çekim ekleri silindikten sonra eski hallerine çevrilerek yazılmıştır. Örneğin; *oğlu>oğul, veri bilimciliği>veri bilimcilik, gidiyorduk > git-...*
- Olumsuzluk ekleri silinmiş ve sözcük olumsuz çekimden önceki haline getirilmiştir. Örneğin; *bilgi+veremedi > bilgi verebil-...*
- Edilgenlik ve ettirgenlik ekleri kelimenin anlamını değiştirdiği için korunmuştur.

- Program, sözcükle birleşen “ile” edatı ya da bağlacını algılamayacağından bu ögeler kelimedenden ayrılarak yazılmıştır. Örneğin; güçlkle>güçlük ile, kahkahalarla> kahkahalar ile...
- “Mı” soru edatının alt biçimbirimleri ayrı kelimeler olarak değil tek kelime olarak ele alınmıştır.
- Bağlaç olan “de” nin alt biçimbirimi ayrı sözcük olarak ele alınmamıştır.
- Unvanlar özel isimlere dâhil edilmiştir.
- Türkçe Sözlükte bulunan bazı görevli sözcükler korunmuştur. Örneğin; *ziyadesiyle, adına, tersine...*
- Hitap ifadeleri ve ünlemler metinlerde olduğu şekliyle korunmuştur.
- Rakamla ifade edilen sayılar korunmuştur.
- Sıfat fiil ve zarf fiil ekleri silinmiş, mastar ekleri korunmuştur.
- Metinlerde özel isimlerin okunuşu, kısaltmaların açılımı belirtilmişse bunlar parantezle gösterilmiştir.
- Word dosyasındaki metinler üzerinde yapılan tüm değişikliklerin ardından dosyanın türü düz metin (*.txt) formatına çevrilip program için hazır hale getirilmiştir.

Bulgular

3.1. MEB Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Söz Varlığı Ögelerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabında yer alan toplam söz varlığı ögelerinin ve farklı temel ögelerin sayısına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular şu şekildedir:

Tablo 3. MEB Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Söz Varlığı Ögeleri Toplamı

SÖZ VARLIĞI ÖGELERİ	FARKLI SÖZ VARLIĞI SAYISI (f)	TOPLAM SÖZ VARLIĞI SAYISI (f)
İsim Soylu Sözcükler	1100	3662
Fiiller	578	1315
Terimler	270	685
İkilemeler	40	40
İlişki Sözlere	38	49
Deyimler	191	212
Atasözlere	Ø	Ø
Toplam	2217	5963

Tablo 3'teki bulgulara göre; açık öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde toplam 2217 farklı kelime yer aldığı bu kelimelerin tekrarlarıyla birlikte 5963 kez okuma metinlerinde geçtiği tespit edilmiştir. Bu kelimeler söz varlığı ögelerine göre sınıflandırıldığında 1100 farklı isim soylu sözcük 3662 kez; 578 farklı fiil toplam 1315 kez; 270 farklı terim toplamda 685 kez; 40 farklı ikileme birer kez toplam 40 defa; 38 farklı ilişki sözü (kalıp söz) toplamda 49 kez; 17 farklı ünlem toplamda 30 kez; 191 farklı deyim toplam 212 kez tekrarlanmıştır. Tablo 3'e göre okuma metinlerinde, atasözlerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle metinlerde söz varlığı ögelerinden en çok isim soylu sözcüklere yer verildiği görülmektedir.

3.2. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan İsim Soylu Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan isim soylu sözcüklerin sayısına ve bu sözcüklerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 4. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan İsim Soylu Sözcükler

			İsim Soylu Sözcükler			İsim Soylu Sözcükler		
			(f)			(f)		
İsim Soylu Sözcükler								

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
109.	Karar	6
110.	Koleksiyon	6
111.	Ortak	6
112.	Parça (Bölüm)	6
113.	Sadece	6
114.	Saray	6
115.	Ses	6
116.	Sopa	6
117.	Şöyle	6
118.	Tüm	6
119.	Uzun	6
120.	Ya...ya	6
121.	Yan	6
122.	Yardım	6
123.	Yaşlı	6
124.	Yiğit	6
125.	Alt	5
126.	Ancak	5
127.	Bayramlaşma	5
128.	Bazı	5
129.	Bilim	5
130.	Doğru	5
131.	Etki	5
132.	Farklı	5
133.	Geleneksel	5
134.	Gelişme	5
135.	Gerçek	5
136.	Hâl (Vaziyet)	5
137.	Kapı	5
138.	Kardeş	5
139.	Kat	5
140.	Mazlum	5
141.	Oyun	5
142.	Önemli	5
143.	Pek	5
144.	Üzerinde	5
145.	Yapı	5
146.	Akıl	4
147.	An (Zaman)	4
148.	Asla	4
149.	Aş (geçmek)	4
150.	Ayak	4
151.	Bacak	4
152.	Bahçe	4

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
153.	Baş	4
154.	Baş	4
155.	Belli	4
156.	Birbiri	4
157.	Birden	4
158.	Coğrafya	4
159.	Çekilme (Sulardaki gerileme)	4
160.	Çeşitli	4
161.	Dost	4
162.	Düdük	4
163.	El öpme	4
164.	Elma	4
165.	Fakat	4
166.	Fazla	4
167.	Hakkında	4
168.	Hastalık	4
169.	Hedef	4
170.	Hele	4
171.	Hemen	4
172.	Henüz	4
173.	Herkes	4
174.	Hiçbir	4
175.	Kez	4
176.	Kızıl	4
177.	Konu	4
178.	Kral	4
179.	Oysa	4
180.	Öte	4
181.	Öyle	4
182.	Pencere	4
183.	Sabah	4
184.	Sahip	4
185.	Sayesinde	4
186.	Seviye	4
187.	Sofra	4
188.	Süreç	4
189.	Sürekli	4
190.	Tam	4
191.	Torun	4
192.	Tür (Çeşit)	4
193.	Yardım kuruluşu	4
194.	Yaş (Doğum)	4
195.	Yaşam	4

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
196.	Acele	3
197.	Ad	3
198.	Anne	3
199.	Araştırma	3
200.	Arkadaş	3
201.	Az	3
202.	Azalma	3
203.	Aziz (Sıfat)	3
204.	Başarısızlık	3
205.	Başkası	3
206.	Bereket	3
207.	Bilgi	3
208.	Bilim insanı olma	3
209.	Bin (1000)	3
210.	Binlerce	3
211.	Bir türlü	3
212.	Bir zamanlar	3
213.	Birinci	3
214.	Birkaç	3
215.	Birlikte	3
216.	Boyut	3
217.	Bu yüzden (Bundan dolayı)	3
218.	Çeviklik	3
219.	Çevre	3
220.	Çoğu	3
221.	Dal (Ağaç)	3
222.	Derin	3
223.	Düşman	3
224.	Fakir	3
225.	Fıtil	3
226.	Gece	3
227.	Gelişim	3
228.	Girişim	3
229.	Gönül	3
230.	Görüntü	3
231.	Hatta	3
232.	Hayırsever	3
233.	Hep	3
234.	Işık	3
235.	İçeri	3
236.	İkinci	3
237.	İlişki	3
238.	İşte	3

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
239.	İtibaren	3
240.	Kafe	3
241.	Kenar	3
242.	Komşu	3
243.	Kritik	3
244.	Mühendislik	3
245.	Ne kadar	3
246.	Neden (Niçin?)	3
247.	Neden (Sebep)	3
248.	Olay	3
249.	Ora	3
250.	Ölüm	3
251.	Öteki	3
252.	Özellikle	3
253.	Sağma (İnek)	3
254.	Seçim (Seçme işi)	3
255.	Sıcaklık	3
256.	Silah	3
257.	Spor	3
258.	Su oranı	3
259.	Talihsizlik	3
260.	Tamam (Bütün)	3
261.	Tamir	3
262.	Tasarım	3
263.	Tümsek	3
264.	Türlü (Çeşitli)	3
265.	Uç	3
266.	Üç	3
267.	Üzere	3
268.	Verme	3
269.	ya da	3
270.	Yalnız	3
271.	Yeşil	3
272.	Yeşillik	3
273.	Yurt dışı	3
274.	Yüksek	3
275.	Zaten	3
276.	1 milyon	2
277.	10	2
278.	Acı	2
279.	Açık	2
280.	Adım	2
281.	Ait	2
282.	Akıllı	2

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
283.	Akşam	2
284.	Amma (Bağlaç)	2
285.	Anı	2
286.	Araştırmacı	2
287.	Ata sporu	2
288.	Ayrıca	2
289.	Azalış	2
290.	Bağ (İlişki)	2
291.	Bağış	2
292.	Bahçıvan	2
293.	Bakım	2
294.	Başarı	2
295.	Başarılı	2
296.	Başlangıç	2
297.	Bilim dalı	2
298.	Binicilik	2
299.	Bir daha	2
300.	Biraz	2
301.	Bölge	2
302.	Böyle	2
303.	Böylece	2
304.	Büyüme	2
305.	Cesur	2
306.	Cesurluk	2
307.	Ciddi	2
308.	Cimri	2
309.	Çatışma	2
310.	Çelik	2
311.	Çelimsiz	2
312.	Daima	2
313.	Dair	2
314.	Defa	2
315.	Değerli	2
316.	Değişik	2
317.	Derece (Edat)	2
318.	Derken	2
319.	Dert	2
320.	Dev (Büyük) (Mecaz)	2
321.	Diğeri	2
322.	Dil	2
323.	Doğal	2
324.	Dolayısıyla	2
325.	Duvar	2

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
326.	Düğün	2
327.	Düşünce	2
328.	Düşünme	2
329.	Ecdat	2
330.	Ekolojik	2
331.	Elçilik	2
332.	Endüstriyel	2
333.	Erken	2
334.	Ertesi	2
335.	Eser	2
336.	Etek	2
337.	Etraf	2
338.	Fidan	2
339.	Geniş	2
340.	Gök	2
341.	Göre	2
342.	Gösteri	2
343.	Gösteriş	2
344.	Güç	2
345.	Gün ışığı	2
346.	Günlük (Sıfat)	2
347.	Hacca gitme	2
348.	Hademe	2
349.	Hafta	2
350.	Hakaret	2
351.	Hangisi	2
352.	Hani	2
353.	Hasar	2
354.	Hayvan	2
355.	Hazırlık	2
356.	Hem...hem de	2
357.	Heyecan	2
358.	Hızlı	2
359.	Hoca	2
360.	Hüner	2
361.	İdeal	2
362.	İleri	2
363.	İleride (gelecek)	2
364.	İncili	2
365.	İniş	2
366.	İpek	2
367.	İslami	2
368.	İstek	2
369.	Kaç	2

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
370.	Kaçıncı	2
371.	Kahkaha	2
372.	Kahraman	2
373.	Kalp	2
374.	Karar verme	2
375.	Karı	2
376.	Karşılıklı	2
377.	Kaybolma	2
378.	Kaynak (Referans)	2
379.	Kesim	2
380.	Kesin	2
381.	Kırık	2
382.	Kısa	2
383.	Kısım	2
384.	Kim	2
385.	Koyun (Göğüsle giysi arası)	2
386.	Kötü	2
387.	Kullanım	2
388.	Kural	2
389.	Kültür	2
390.	Malzeme	2
391.	Mandıra	2
392.	Manzara	2
393.	Mavi	2
394.	Meğer	2
395.	Meşhur	2
396.	Meyve bahçesi	2
397.	Mezar	2
398.	Milli	2
399.	Muhteşem	2
400.	Murassa	2
401.	Müdür	2
402.	Mühendis	2
403.	Müsaade	2
404.	Ne...ne de	2
405.	Nefes	2
406.	Nerede	2
407.	Neredeyse	2
408.	Niçin	2
409.	O sırada	2
410.	Obje	2
411.	Oldukça	2
412.	Olma	2

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
413.	Omuz	2
414.	Orada	2
415.	Organizasyon	2
416.	Önem	2
417.	Örnek	2
418.	Paket	2
419.	Proje	2
420.	Ritim	2
421.	Rüzgâr	2
422.	Rüzgârlı	2
423.	Saatlerce	2
424.	Saygı	2
425.	Sebep	2
426.	Seccade	2
427.	Sevgi	2
428.	Sevinç	2
429.	Sınır	2
430.	Sıra	2
431.	Sırt	2
432.	Son derece	2
433.	Soy (köken)	2
434.	Söz (Laf)	2
435.	Suç	2
436.	Süre	2
437.	Şans	2
438.	Şehir	2
439.	Şilte	2
440.	T harfi	2
441.	Takım	2
442.	Tarih	2
443.	Tasarımcı	2
444.	Taş	2
445.	Tavır	2
446.	Tehlike	2
447.	Tek yürek	2
448.	Tekrar	2
449.	Tozlu	2
450.	Tuzluluk oranı	2
451.	Türkiye modeli	2
452.	Uğur (Hedef)	2
453.	Ulaşma	2
454.	Un	2
455.	Uzman	2
456.	Ümit	2

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
457.	Ürün	2
458.	Üzüntü	2
459.	V harfi	2
460.	Vade (Süre)	2
461.	Vahşi	2
462.	Vakit	2
463.	Vatan	2
464.	Yabancı	2
465.	Yakın	2
466.	Yakından	2
467.	Yaklaşık	2
468.	Yalan	2
469.	Yana (Edat)	2
470.	Yani	2
471.	Yarışma	2
472.	Yaya	2
473.	Yedi bin	2
474.	Yerine	2
475.	Yetenek	2
476.	Yığın	2
477.	Yiğitlik	2
478.	Yokluk	2
479.	Yol boyu	2
480.	Yolcu	2
481.	Yöre	2
482.	Yukarı	2
483.	Zengin	2
484.	Zenginlik	2
485.	Zirve	2
486.	1,5 (Kat)	1
487.	170 bin	1
488.	1820	1
489.	1937	1
490.	1980	1
491.	2007	1
492.	2008	1
493.	213	1
494.	25 milyon	1
495.	3 milyon 800 bin	1
496.	30	1
497.	300 bin	1
498.	550	1
499.	590	1
500.	750	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
501.	900	1
502.	Acaba	1
503.	Açıklama	1
504.	Adeta	1
505.	Adına (Birin namına)	1
506.	Adlı	1
507.	Ağaç	1
508.	Ağır	1
509.	Ağustos	1
510.	Akademisyen	1
511.	Akılsız	1
512.	Aksesuar	1
513.	Aktivite	1
514.	Alet	1
515.	Alı (Kırmızı)	1
516.	Alma	1
517.	Altın	1
518.	Amansız	1
519.	Ana-baba olma	1
520.	Analiz	1
521.	Aniden	1
522.	Anlamlı	1
523.	Anlayış	1
524.	Anlayışlı olma	1
525.	Ansızın	1
526.	Araştırma yapma	1
527.	Arkadaşlık	1
528.	Art (Arka)	1
529.	Artış	1
530.	Asil	1
531.	Aslında	1
532.	Aşağı	1
533.	Aşırı	1
534.	Aşiret	1
535.	Ateş	1
536.	Atıcılık	1
537.	Atlı spor	1
538.	Aylık	1
539.	Aynı zamanda (Bağlaç)	1
540.	Ayrı	1
541.	Bacaklı	1
542.	Bağlı	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
543.	Batılı (Batı ülkeleri)	1
544.	Bayağı	1
545.	Bayram bahışı	1
546.	Bayram günü	1
547.	Bedel	1
548.	Beden	1
549.	Bel	1
550.	Bela	1
551.	Belki	1
552.	Belki de	1
553.	Belki...belki de	1
554.	Bembeyaz	1
555.	Benzer	1
556.	Beraber	1
557.	Beri (Edat) (-den bu yana)	1
558.	Beşerî	1
559.	Beyaz	1
560.	Bezeli	1
561.	Bilgelik	1
562.	Bilgisizlik	1
563.	Binici	1
564.	Bir an	1
565.	Bir anda	1
566.	Bir başka deyişle (Bağlaç)	1
567.	Bir de	1
568.	Bir kere	1
569.	Bir sürü	1
570.	Birçoğu	1
571.	Birer	1
572.	Biyokimyasal	1
573.	Biyolojik	1
574.	Bizimki	1
575.	Boğaz	1
576.	Boğuk	1
577.	Bol	1
578.	Bostan	1
579.	Boyunca (Süresince)	1
580.	Bozukluk	1
581.	Bölüm (Parça)	1
582.	Bu sefer	1
583.	Bu yana	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
584.	Budama (Ağaç)	1
585.	Buluşçuluk dünyası	1
586.	Bundan sonra	1
587.	Burada	1
588.	Buradan	1
589.	Buz	1
590.	Cam piramit	1
591.	Cep	1
592.	Cesaret	1
593.	Cevap	1
594.	Ceza	1
595.	Ciritli	1
596.	Cm'lik	1
597.	Çaba	1
598.	Çabuk	1
599.	Çağırılma	1
600.	Çalışan	1
601.	Çekici (Alımlı)	1
602.	Çetin	1
603.	Çevrili	1
604.	Çıkar (Yarar)	1
605.	Çıkarma	1
606.	Çıkarsız	1
607.	Çıkış	1
608.	Çıplak	1
609.	Çocuklu	1
610.	Çorak	1
611.	Çözümleme	1
612.	Çuval	1
613.	Dahi (Bağlaç)	1
614.	Dahil olma	1
615.	Darbeci	1
616.	Debdebe (Görkem)	1
617.	Değerlendirme	1
618.	Değişim	1
619.	Değişme	1
620.	Değnek	1
621.	Deli	1
622.	Delikanlı	1
623.	Demek	1
624.	Demek ki	1
625.	Demir yolu	1
626.	Deneme	1
627.	Deniz suyu	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
628.	Derinlik	1
629.	Derler ki	1
630.	Destek (Manevi dayanak)	1
631.	Detay	1
632.	Devasa	1
633.	Devir	1
634.	Devlet kuşu (Mecaz)	1
635.	Dışarı	1
636.	Dışında (-den başka)	1
637.	Diba (İpek kumaş)	1
638.	Diğer	1
639.	Diğer yandan	1
640.	Dikme (Ağaç)	1
641.	Dile kolay (Mecaz) (Yapılması güç)	1
642.	Dinsel	1
643.	Diyar	1
644.	Dizgin	1
645.	Doğa	1
646.	Doğa faciası	1
647.	Doğma (Ortaya çıkma)	1
648.	Dönemsel	1
649.	Dönüş	1
650.	Dörtmala	1
651.	Dramatik	1
652.	Durak	1
653.	Durdurulma	1
654.	Durma	1
655.	Duruş	1
656.	Düğün yeri	1
657.	Dürüst	1
658.	Düşme	1
659.	Düşük	1
660.	Düz	1
661.	Düzen (Nizam)	1
662.	Düzenleme	1
663.	Düzenlenme	1
664.	Eğlence	1
665.	Ejderha	1
666.	Elastiki	1
667.	Emin	1
668.	Emir	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
669.	Emsal	1
670.	En azından	1
671.	Encümen (Alt kurul)	1
672.	Enfes	1
673.	Esname (Biçim değiştirmek)	1
674.	Esvap (Giysi)	1
675.	Eşya	1
676.	Etkili	1
677.	Etkin	1
678.	Evvel	1
679.	Eylül	1
680.	Ezme (Manevi yıpırtma)	1
681.	Faaliyet	1
682.	Fedakârlık	1
683.	Fikir	1
684.	Filan	1
685.	Fizikçi	1
686.	Galiba	1
687.	Galip	1
688.	Garip	1
689.	Gayret	1
690.	Gazap (Öfke)	1
691.	Gecelik (Sıfat)	1
692.	Geçim	1
693.	Geçiş (Değişme)	1
694.	Gelişip yaygınlaşma	1
695.	Geliştirme	1
696.	Gelme	1
697.	Gerginlik	1
698.	Getiri	1
699.	Gezi	1
700.	Giriş	1
701.	Giriş katı	1
702.	Gökyüzü	1
703.	Gölge	1
704.	Gölgeli	1
705.	Gölgesiz	1
706.	Görev başı	1
707.	Görevli	1
708.	Görme	1
709.	Gösterme	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
710.	Gövde	1
711.	Grup	1
712.	Gurur	1
713.	Güçlü	1
714.	Güçlülük	1
715.	Gün boyu	1
716.	Gündelik	1
717.	Güneş ışığı	1
718.	Günlerce	1
719.	Gür	1
720.	Haber	1
721.	Habersiz	1
722.	Hac hayrı	1
723.	Hakikaten	1
724.	Hakkıyla	1
725.	Haklı	1
726.	Hamam	1
727.	Hançer	1
728.	Hareket etme	1
729.	Harika	1
730.	Hatıra	1
731.	Havalı	1
732.	Hayret	1
733.	Haysiyetli	1
734.	Hazine	1
735.	Hediyelik	1
736.	Hem	1
737.	Hem de	1
738.	Hep bir ağızdan	1
739.	Her daim	1
740.	Her ne ise (Her neyse)	1
741.	Hesapsız	1
742.	Hırs	1
743.	Hiç kimse	1
744.	Hiçbiri	1
745.	Hukuk içi	1
746.	Hurma	1
747.	Huzur (Padişah katı)	1
748.	Hürmet	1
749.	Hürriyet	1
750.	Issız	1
751.	İhtişam	1
752.	İl	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
753.	İleri gelen (Mecaz) (Saygın kişi)	1
754.	İlerleme	1
755.	İlgisiz	1
756.	İlişkilendirilme	1
757.	İlke	1
758.	İmaj	1
759.	İmkân	1
760.	İnanç	1
761.	İnanılmaz	1
762.	İnce	1
763.	İnceleme	1
764.	İnsani	1
765.	İrade	1
766.	İsabet etme	1
767.	İsim	1
768.	İspat	1
769.	İstasyon	1
770.	İstiklal	1
771.	İş yapma	1
772.	İşçi	1
773.	İşlem	1
774.	İyilik	1
775.	Jeolojik	1
776.	Kaba	1
777.	Kahve	1
778.	Kalınca (Kalına yakın)	1
779.	Kalıntı	1
780.	Kalkınma	1
781.	Kampanya	1
782.	Kamyon	1
783.	Kanlı	1
784.	Kanserli	1
785.	Kapasite	1
786.	Kara (Siyah)	1
787.	Kararlı	1
788.	Kararlılık	1
789.	Kardeş ülke	1
790.	Kardeşlik	1
791.	Karşı durma	1
792.	Karşılık	1
793.	Kavgı	1
794.	Kayalık	1
795.	Kayıp	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
796.	Kaynama	1
797.	Kaz avlusu	1
798.	Keder	1
799.	Kemerli	1
800.	Kırılma	1
801.	Kışın	1
802.	Kıyafet	1
803.	Kıyı	1
804.	Kıymettar	1
805.	Kızgınlık (Mecaz)	1
806.	Kimi	1
807.	Kimi...kimi	1
808.	Kocaman	1
809.	Koltuk	1
810.	Konak (Ev)	1
811.	Koordinatör	1
812.	Koordinatörlük	1
813.	Korkunç	1
814.	Kök (Köken)	1
815.	Köle	1
816.	Kömürlük	1
817.	Köprü (Mecaz) (Bağ)	1
818.	Köşk	1
819.	Köy düğünü	1
820.	Köy mührü	1
821.	Kullanılma	1
822.	Kurtulma	1
823.	Kurulma (Sistem oluşturma)	1
824.	Kusursuz	1
825.	Kuşkusuz	1
826.	Kuvvetli	1
827.	Kuyruk (Hayvan)	1
828.	Kuyruk olma (Sıra olma)	1
829.	Kükrek	1
830.	Kütük (Nüfus)	1
831.	Lazım	1
832.	Macera	1
833.	Madde	1
834.	Maddi	1
835.	Madenci	1
836.	Mağaza	1
837.	Mahrum	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
838.	Mahsul	1
839.	Maliyetli	1
840.	Manevra	1
841.	Marangoz	1
842.	Masraf	1
843.	Matematiksel	1
844.	Mavili	1
845.	Mecburen	1
846.	Medeniyet	1
847.	Meftun	1
848.	Merak	1
849.	Meraklı	1
850.	Merdiven altı (merdiven boşluğu)	1
851.	Merkez	1
852.	Mertlik	1
853.	Mesafe	1
854.	Mesaj	1
855.	Meslek dalı	1
856.	Meşum (Uğursuz)	1
857.	Metrelik	1
858.	Milletçe	1
859.	Milyon	1
860.	Milyonlarca	1
861.	Minnet	1
862.	Minnettar	1
863.	Mis (Sifat)	1
864.	Misafir	1
865.	Model	1
866.	Modern	1
867.	Morlu	1
868.	Muasır	1
869.	Muazzam	1
870.	Muhtar	1
871.	Mutasyona uğratılma	1
872.	Mübarek	1
873.	Mücevher	1
874.	Namus	1
875.	Nasihat	1
876.	Nazar (Bakış)	1
877.	Ne var ki	1
878.	Ne...ne	1
879.	Nedim (Arkadaş)	1
880.	Nefis (Kişilik)	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
881.	Nereden	1
882.	Nesil	1
883.	Nesne	1
884.	Neşe	1
885.	Nitelik	1
886.	Nobelli (Nobel Ödüllü)	1
887.	Ocak (Yemek)	1
888.	Olgunluk (Mecaz)	1
889.	On	1
890.	On beş	1
891.	On iki	1
892.	Onarım	1
893.	Oracıkta	1
894.	Orak	1
895.	Oran	1
896.	Oyun dışı kalma	1
897.	Öğrenme	1
898.	Öğüt	1
899.	Ömür	1
900.	Önemsiz	1
901.	Öttürme (Ses çıkartmak)	1
902.	Övgü	1
903.	Öykü	1
904.	Özellik	1
905.	Özendirme	1
906.	Özenle	1
907.	Özlü	1
908.	Özverili	1
909.	Pahalı	1
910.	Pelerin	1
911.	Pembe	1
912.	Peş	1
913.	Pratiklik	1
914.	Pulsuz	1
915.	Rağmen	1
916.	Rahat	1
917.	Rastlantı	1
918.	Razı	1
919.	Rehber	1
920.	Röportaj	1
921.	Ruhlu	1
922.	Sabır	1
923.	Sada (Seda, Ses)	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
924.	Sade (Gösterişsiz)	1
925.	Sağ (Yön)	1
926.	Sağlık	1
927.	Sahiden	1
928.	Saldırı	1
929.	Saltanat	1
930.	Sanat	1
931.	Sandık	1
932.	Sanki	1
933.	Sarı	1
934.	Sarsılmaz	1
935.	Satma	1
936.	Savaş hünéri	1
937.	Savaş oyunu	1
938.	Saye	1
939.	Sayı	1
940.	Seçilme	1
941.	Sel (Mecaz) (Yığın)	1
942.	Sembol	1
943.	Senkronize kalma	1
944.	Sepet	1
945.	Seramik	1
946.	Serbest	1
947.	Serili	1
948.	Sessiz	1
949.	Sevecen	1
950.	Sevgili	1
951.	Seyirlik	1
952.	Sık (Zaman)	1
953.	Sımsıkı	1
954.	Sınırlı	1
955.	Sır	1
956.	Sıradan	1
957.	Sırma	1
958.	Sihirli	1
959.	Sismik	1
960.	Sivri	1
961.	Siyah	1
962.	Sizinki	1
963.	Slogan	1
964.	Soba	1
965.	Soğuk	1
966.	Sol (Yön)	1
967.	Somaki (mermer)	1

	İsim Soylu Sözcükler	(f)
968.	Somut	1
969.	Soru	1
970.	Sorun	1
971.	Söğüt dalı	1
972.	Söyleme	1
973.	Söylenti	1
974.	Söz konusu	1
975.	Su miktarı	1
976.	Su seviyesi	1
977.	Susuzluk	1
978.	Sükûnet	1
979.	Süreçe	1
980.	Sürelî (periyodik)	1
981.	Sürpriz	1
982.	Süs	1
983.	Süs ağacı	1
984.	Süslü	1
985.	Şaheser	1
986.	Şanssızlık	1
987.	Şart	1
988.	Şoför	1
989.	Şöhret	1
990.	Tabiatlı (Huy)	1
991.	Tahammül	1
992.	Takdir (Beğenilme)	1
993.	Talih	1
994.	Talim	1
995.	Tam gün	1
996.	Tanıma	1
997.	Tarihi	1
998.	Tarz	1
999.	Tasarımcılık	1
1000.	Taşınmaz (Mülk)	1
1001.	Tatlı	1
1002.	Tehlikeli	1
1003.	Teknisyen	1
1004.	Teknolojik	1
1005.	Tekstil	1
1006.	Temel (ana, asıl)	1
1007.	Temsilci	1
1008.	Tencere	1
1009.	Terbiye etme	1
1010.	Terim	1
1011.	Ters	1

İsim Soylu Sözcükler	(f)	İsim Soylu Sözcükler	(f)	İsim Soylu Sözcükler	(f)
1012. Tersine (Aksine)	1	1042. Yıldızlı	1	1074. Yoksulluk	1
1013. Tespit	1	1043. Yanılgı	1	1075. Yorum	1
1014. Test	1	1044. Yanılma	1	1076. Yön	1
1015. Testi (Su kabı)	1	1045. Yanlış	1	1077. Yönelik	1
1016. Tez (Çabuk)	1	1046. Yanlışlıkla	1	1078. Yumuşak	1
1017. Tezahür	1	1047. Yansıtma	1	1079. Yurt	1
1018. Tohum makinesi	saçma 1	1048. Yapma	1	1080. Yurt içi	1
1019. Toprak (Ülke)	(Mecaz) 1	1049. Yaralı	1	1081. Yükümlü	1
1020. Toz	1	1050. Yaramazlık	1	1082. Yüz (Surat)	1
1021. Tren	1	1051. Yaratıcı	1	1083. Yüzde 10	1
1022. Turkuaz	1	1052. Yaratıcılık	1	1084. Yüzde 30	1
1023. Tutarsız	1	1053. Yaratılış	1	1085. Yüzde 40	1
1024. Tuz	1	1054. Yardım etme	1	1086. Yüzde 70	1
1025. Uğrama	1	1055. Yardımsever	1	1087. Yüzde 90	1
1026. Uğraş (Meşguliyet)	1	1056. Yasak	1	1088. Yüzlerce	1
1027. Unutma	1	1057. Yassı	1	1089. Yüzünden	1
1028. Uygun	1	1058. Yaşatılma	1	1090. Yüzyıl	1
1029. Uzak	1	1059. Yatak	1	1091. Zarar verme	1
1030. Uzunluk	1	1060. Yavaş	1	1092. Zayıf	1
1031. Üçüncü	1	1061. Yavaşlatma	1	1093. Zevk	1
1032. Ümitsiz	1	1062. Yazın (Mevsim)	1	1094. Zil	1
1033. Ünlü	1	1063. Yeniden	1	1095. Ziyadesiyle	1
1034. Üzeri	1	1064. Yenilgi	1	1096. Ziyaretçi	1
1035. Vazife	1	1065. Yerleşme	1	1097. Ziyet	1
1036. Vaziyet	1	1066. Yeşilli	1	1098. Zor	1
1037. Vicdanlı	1	1067. Yeter ki	1	1099. Zorluk	1
1038. Vuruşma	1	1068. Yetersizlik	1	1100. Zorunda	1
1039. Ya...ya da	1	1069. Yetki	1	Farklı İsim Soylu Sözcüklerin Sayısı	1100
1040. Yakalama	1	1070. Yetkin	1	Toplam İsim Soylu Sözcüklerin Sayısı	3662
1041. Yaklaşık olarak	1	1071. Yıl boyu	1		
		1072. Yıl içi	1		
		1073. Yoksa	1		

Tablo 4'teki bulgulara göre MEB Açık öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 1100 farklı isim soylu sözcük topla 3662 kez tekrarlanmıştır. Bu tablodan hareketle kitapta yer alan okuma metinlerinde en sık tekrarlanan isim soylu sözcükler sırasıyla; “bir, bu, ve, da/de, ile, ben, için, o, daha, çok” dur. Bir 174, bu 116, ve 111, da/de 102, ile 89, ben 64, için 51, o 39, daha 38, çok 37 kez tekrarlanmıştır. En sık tekrarlanan isim soylu sözcüklerin tek başına anlamları bulunmayan yani görevli sözcükler olduğu görülmektedir.

3.3. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Fiillere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fiillerin sayısına ve bu sözcüklerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 5. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Fiiller

Fiiller	(f)	Fiiller	(f)	Fiiller	(f)
1. Ol-	59	38. İnan-	5	74. Anlat-	3
2. De-	49	39. Karar ver-	5	75. Araştır-	3
3. Al-	28	40. Oluştur-	5	76. Azal-	3
4. Gel-	27	41. Öl-	5	77. Bat-	3
5. Ver-	27	42. Sağla-	5	78. Bilin-	3
6. Bil-	23	43. Sat-	5	79. Bin-	3
7. İste-	23	44. Sayıl-	5	80. Çekin-	3
8. Gör-	21	(Varsaymak)	5	81. Çocuk ol-	3
9. Yap-	18	45. Sor-	5	82. Dinle-	3
10. Söyle-	17	46. Toplan-	5	83. Dur-	3
11. Çalış-	16	47. Ulaş-	5	84. Etkile-	3
12. Düşün-	14	48. Ulaştır-	5	85. Etkilen-	3
13. Bulun-	12	49. Açıl-	4	86. Geliştir-	3
14. Gerek-	11	50. Anla-	4	87. Görüntüle-	3
15. Git-	11	51. Art-	4	88. Hacca git-	3
16. Dön-	10	52. At-	4	89. Hâle getirebil-	3
17. Geç-	10	53. Bayramlaş-	4	90. Kabul et-	3
18. Bağır-	9	54. Bit-	4	91. Karşıla-	3
19. Başla-	9	55. Büyü-	4	92. Kaydet-	3
20. Bekle-	9	56. Çekil-	4	93. Kazandır-	3
21. Elöp-	9	57. Davran-	4	94. Kır-	3
22. Unut-	9	58. Devam et-	4	95. Kullan-	3
23. Bak-	8	59. Göster-	4	96. Kullanıl-	3
24. Çıkar-	7	60. Kal-	4	97. Sakla-	3
25. Koy-	7	61. Kalk-	4	98. Sergilen-	3
26. Çık-	6	62. Kes-	4	99. Sonuçlan-	3
27. Getir-	6	63. Konuş-	4	100. Taşı-	3
28. Yürü-	6	64. Kork-	4	101. Var-	3
29. Bırak-	5	65. Koş-	4	102. Yalvar-	3
30. Bul-	5	66. Otur-	4	103. Yanaş-	3
31. Duy-	5	67. Sev-	4	104. Yerleş-	3
32. Düş-	5	68. Sürdür-	4	105. Adım at-	2
33. Gerçekleştir-	5	(Devam ettirmek)	4	106. Anıl-	2
34. Gir-	5	69. Tamamla-	4	107. Anlaş-	2
35. Götür-	5	70. Uzat-	4	108. Araştırma yap-	2
36. Hazırla-	5	71. Yapıl-	4	109. Atla-	2
37. İn-	5	72. Yaşa-	4	110. Ayıpla-	2
		73. Acele et-	3		

	Fiiller	(f)
111.	Ayır-	2
112.	Ayrıl-	2
113.	Bağışla-	2
114.	Bahşış al-	2
115.	Bahşış ver-	2
116.	Başta ol-	2
117.	Belirtil-	2
118.	Birleştiril-	2
119.	Buluş yap-	2
120.	Çal-	2
121.	Denil-	2
122.	Dikil-	2
123.	Doğ-	2
124.	Dolaş-	2
125.	Doldur-	2
126.	Dök-	2
127.	Durdur-	2
128.	Düşür-	2
129.	Düzenle-	2
130.	Emanet et-	2
131.	Er- (Din)	2
132.	Et-	2
133.	Ev sahipliği yap-	2
134.	Gerek kalma-	2
135.	Görebil-	2
136.	Görül-	2
137.	Görün-	2
138.	Gözük-	2
139.	Gül-	2
140.	İfa et-	2
141.	İlerle-	2
142.	İncele-	2
143.	İsabet ettir-	2
144.	İşit-	2
145.	Kaç-	2
146.	Kapla-	2
147.	Karşılaş-	2
148.	Kaybol-	2
149.	Kazan-	2
150.	Kırıl-	2
151.	Korun-	2
152.	Kurtar-	2
153.	Kurtul-	2
154.	Kurul-	2

	Fiiller	(f)
155.	Nobel al-	2
156.	Oluş-	2
157.	Öğren-	2
158.	Öğrenebil-	2
159.	Öngörül-	2
160.	Patakla-	2
161.	Satın al-	2
162.	Ser-	2
163.	Sergile- (Mecaz)	2
164.	Ses çıkar-	2
165.	Sıraya gir-	2
166.	Soru sor-	2
167.	Sür-	2
168.	Şaşıır-	2
169.	Tanış-	2
170.	Tat-	2
171.	Temin et-	2
172.	Teslim et-	2
173.	Topla-	2
174.	Transistör yap-	2
175.	Tuttur-	2
176.	Tüne-	2
177.	Uğraş-	2
178.	Unutul-	2
179.	Uza-	2
180.	Uzan-	2
181.	Vefat et-	2
182.	Vurgula-	2
183.	Yanıl-	2
184.	Yanıver-	2
185.	Yapabil-	2
186.	Yarat-	2
187.	Yardım et-	2
188.	Yaşlan-	2
189.	Yen-	2
190.	Yet-	2
191.	Yürütül-	2
192.	Zorla-	2
193.	Aç-	1
194.	Açabil-	1
195.	Açıkla-	1
196.	Açıklama yap-	1
197.	Adapte edebil-	1
198.	Almadan edeme-	1

	Fiiller	(f)
199.	An-	1
200.	Andır-	1
201.	Anlamaya çalış-	1
202.	Anlaşmazlık ol-	1
203.	Anlayabil-	1
204.	Aptallaş-	1
205.	Ara dur-	1
206.	Aracılık et-	1
207.	Aran-	1
208.	Araştırmaya başla-	1
209.	Arkasına düş-	1
210.	Artış göster-	1
211.	Askere al-	1
212.	Askere çağır-	1
213.	Aşağıla-	1
214.	Aşıla- (mecaz)	1
215.	Atış-	1
216.	Atlat-	1
217.	Ayağı kay-	1
218.	Ayakta tut- (oturtmamak)	1
219.	Ayıp et-	1
220.	Ayıp ol-	1
221.	Ayları bul-	1
222.	Azalt-	1
223.	Bağdaş kur-	1
224.	Bağırıp çağır-	1
225.	Bağırıp dur-	1
226.	Bağlan-	1
227.	Bağlanabil-	1
228.	Bahset-	1
229.	Bakabil-	1
230.	Bakıl-	1
231.	Bakım yap-	1
232.	Başarabil-	1
233.	Başarıya götür-	1
234.	Başlat-	1
235.	Bayram bahşışı al-	1
236.	Bayram bahşışı ver-	1
237.	Beddua et-	1
238.	Beğen-	1
239.	Belirgin ol-	1
240.	Belirle-	1
241.	Belirt-	1

	Füller	(f)
242.	Benze-	1
243.	Bırakıl-	1
244.	Bildiril-	1
245.	Bilgi topla-	1
246.	Bilgi verebil-	1
247.	Birleştir-	1
248.	Bitir-	1
249.	Bocala-	1
250.	Boğ-	1
251.	Boğul- (Havasızlıktan ölmek)	1
252.	Bölün-	1
253.	Bölüş-	1
254.	Buda- (Ağaç)	1
255.	Bulmuş ol-	1
256.	Buluş-	1
257.	Buluş yapabil-	1
258.	Buluş yapıl-	1
259.	Bunalt-	1
260.	Cevap al-	1
261.	Cilalan-	1
262.	Coştur-	1
263.	Çabala-	1
264.	Çaldır-	1
265.	Çalın-	1
266.	Çalışma yap-	1
267.	Çalışmaya başla-	1
268.	Çaresi olma-	1
269.	Çatış-	1
270.	Çek-	1
271.	Çekebil-	1
272.	Çevreci ol-	1
273.	Çevrili ol-	1
274.	Çıkıp gel-	1
275.	Çınlat-	1
276.	Çizil-	1
277.	Çobanlık yap-	1
278.	Dahil et-	1
279.	Dedikodu yay-	1
280.	Dene-	1
281.	Depolamaya başla-	1
282.	Derle-	1
283.	Destekle-	1
284.	Devam ettir-	1

	Füller	(f)
285.	Dışarı çık-	1
286.	Dik-	1
287.	Diren-	1
288.	Dizil-	1
289.	Doğruluktan ayrıl-	1
290.	Doğur-	1
291.	Dol-	1
292.	Dolaş dur-	1
293.	Dökül-	1
294.	Dönebil-	1
295.	Dörtmal git-	1
296.	Dua eyle-	1
297.	Durdurulabil-	1
298.	Durup dinlen-	1
299.	Durup düzelt-	1
300.	Düşünmeye başla-	1
301.	Düz- (düzene koymak)	1
302.	Düzenlen-	1
303.	Eğil-	1
304.	Eğit-	1
305.	Ekil-	1
306.	Eklen-	1
307.	El öptür-	1
308.	El uzat-	1
309.	Emir ver-	1
310.	Emret-	1
311.	Engelle-	1
312.	Eri-	1
313.	Erişil-	1
314.	Ermış ol- (Evliya)	1
315.	Esin kaynağı ol-	1
316.	Etkisi altına al-	1
317.	Evlendir-	1
318.	Fethet-	1
319.	Fırlat-	1
320.	Fizikçi ol-	1
321.	Gelebil-	1
322.	Gelip bas-	1
323.	Geliş-	1
324.	Genişlet-	1
325.	Gerçekleş-	1
326.	Gerçekleştiril-	1
327.	Gerektir-	1
328.	Geri al-	1

	Füller	(f)
329.	Geri çevir-	1
330.	Geri döndürül-	1
331.	Gevezelik yap-	1
332.	Gez-	1
333.	Gezin-	1
334.	Gıcırda-	1
335.	Gidil-	1
336.	Girebil-	1
337.	Giriş-	1
338.	Giyilebil-	1
339.	Gizlen-	1
340.	Göç-	1
341.	Gölge ol-	1
342.	Gönder-	1
343.	Gönderil-	1
344.	Gördüğüne sevin-	1
345.	Gözet-	1
346.	Gururlan-	1
347.	Güçlen-	1
348.	Güçlendir-	1
349.	Güçlenip geliş-	1
350.	Güldür-	1
351.	Gülümse-	1
352.	Gülüp geç-	1
353.	Güven-	1
354.	Güveni azal-	1
355.	Güzel ol-	1
356.	Hacca gidebil-	1
357.	Hakarete uğra-	1
358.	Haklı ol-	1
359.	Haksızlık et-	1
360.	Hâlde ol-	1
361.	Hâle gelebil-	1
362.	Hallet-	1
363.	Hapset-	1
364.	Hareket et-	1
365.	Hareket yap-	1
366.	Hasat yapıl-	1
367.	Haşrol-	1
368.	Hayatta ol-	1
369.	Hayıflan-	1
370.	Haykır-	1
371.	Hazırlat-	1
372.	Hesapla-	1

	Füller	(f)
373.	Heyecanlan-	1
374.	Huzursuz yap-	1
375.	Hükümdar ol-	1
376.	Hürmet et-	1
377.	İade et-	1
378.	İcat edil-	1
379.	İdeal ol-	1
380.	İfade edil-	1
381.	İfade et-	1
382.	İftihar et-	1
383.	İftira edil-	1
384.	İftira et-	1
385.	İlerleme kaydet-	1
386.	İlet-	1
387.	İmzasını taşı-	1
388.	İnşa edil-	1
389.	İnşa et-	1
390.	İsim ver-	1
391.	İsmi dünyaya duyur-	1
392.	İyiye git-	1
393.	İzle-	1
394.	Kaçın-	1
395.	Kaçınıl-	1
396.	Kaldırt-	1
397.	Kalıcı ol-	1
398.	Kamçıla-	1
399.	Kanıtlan-	1
400.	Kapan-	1
401.	Kararıp kal-	1
402.	Karşılaştır-	1
403.	Kat-	1
404.	Katıl-	1
405.	Katkı ol-	1
406.	Katlanabil- (mecaz)	1
407.	Kaval çal-	1
408.	Kavuş-	1
409.	Kaydedil-	1
410.	Kazanıl-	1
411.	Kesil-	1
412.	Kestir-	1
413.	Keşfedil-	1
414.	Kısıtlan-	1
415.	Kıskan-	1

	Füller	(f)
416.	Kıskançlık duy-	1
417.	Kızar-	1
418.	Konul-	1
419.	Konumlan-	1
420.	Kop- (Mecaz)	1
421.	(Ortaya çıkmak)	1
422.	Korkut-	1
423.	Korkutup sindir-	1
424.	Koru-	1
425.	Koruyup kolla-	1
426.	Kovala-	1
427.	Kötü ol-	1
428.	Kriter ol-	1
429.	Kullanabil-	1
430.	Kur-	1
431.	Kurban kes-	1
432.	Kurtarabil-	1
433.	Kurtarıl-	1
434.	Kurtarılabıl-	1
435.	Layık ol-	1
436.	Meslek edinebil-	1
437.	Mırıldanmaya başla-	1
438.	Modelleme yap-	1
439.	Morar-	1
440.	Mukabele et-	1
441.	Mutsuz olabil-	1
442.	Müşde ver-	1
443.	Nakşolun-	1
444.	Namaz kıl-	1
445.	Nesli tükenmekte ol-	1
446.	Neşesi kalma-	1
447.	Nobel Kimya Ödülü al-	1
448.	Nobel Ödülü al-	1
449.	Olabil-	1
450.	Olup olma-	1
451.	Oluşturabil-	1
452.	Onur meselesi yap-	1
453.	Otur-	1
454.	Oynan- (Oyun)	1
455.	Ödül veril-	1
456.	Öğrenci ol-	1
457.	Öğret-	1
	Öğretmeye kalk-	1

	Füller	(f)
458.	Öncülük et-	1
459.	Önemli ol-	1
460.	Önemse-	1
461.	Öngörü yap-	1
462.	Öp-	1
463.	Öpül-	1
464.	Öttür-	1
465.	Öv-	1
466.	Özellğini yitir-	1
467.	Özgürlük tanı-	1
468.	Pay et-	1
469.	Paylaşıp-	1
470.	Planlan-	1
471.	Pohpohlan-	1
472.	Popüler ol-	1
473.	Rehin bırak-	1
474.	Rehine koy-	1
475.	Rezil ol-	1
476.	Ritmik ol-	1
477.	Saç- (Dökmek)	1
478.	Sağ- (İnek)	1
479.	Sahip ol-	1
480.	Sahip olabil-	1
481.	Saldır-	1
482.	Sapsarı kesil-	1
483.	Sarar-	1
484.	Sarıp-	1
485.	Satıl-	1
486.	Savaş-	1
487.	Savur-	1
488.	Say- (Varsaymak)	1
489.	Sebzecilik et-	1
490.	Seç-	1
491.	Selam al-	1
492.	Selamla-	1
493.	Sembol ol-	1
494.	Sevil-	1
495.	Sevin-	1
496.	Sığın- (Mecaz)	1
497.	Sınırla-	1
498.	Sırala-	1
499.	Sıralan-	1
500.	Silahlan-	1
501.	Silin-	1

Fiiller	(f)	Fiiller	(f)	Fiiller	(f)
502. Sokaklara dökül-	1	529. Uğra-	1	556. Yavaşlat-	1
503. Sökmüş ol-	1	530. Ulaşabil-	1	557. Yay-	1
504. Sökül-	1	531. Uslandırmaya çalış-	1	558. Yaygın ol-	1
505. Söylen-	1	532. Uyar-	1	559. Yayıl-	1
506. Söyleyebil-	1	533. Uyu-	1	560. Yedir-	1
507. Suçla-	1	534. Ürk-	1	561. Yemek yap-	1
508. Süre tanı-	1	535. Üz-	1	562. Yemek ye-	1
509. Sürül- (Toprağı işlemek)	1	536. Vazgeçebil-	1	563. Yenil- (Kaybetmek)	1
510. Sürüp git- (Devam etmek)	1	537. Vazgeçilebil-	1	564. Yenilmiş say-	1
511. Şaş-	1	538. Vidalan-	1	565. Yetiş-	1
512. Şımart-	1	539. Vuruş-	1	566. Yetiştir-	1
513. Şöyle bir bak-	1	540. Yağlan-	1	567. Yitir-	1
514. Takip et-	1	541. Yak-	1	568. Yolunu kaybet-	1
515. Talep et-	1	542. Yakala-	1	569. Yorul-	1
516. Talip ol-	1	543. Yaklaştır- (Mecaz)	1	570. Yönel-	1
517. Tanıt-	1	544. Yanlış yapabil-	1	571. Yönet-	1
518. Taş-	1	545. Yarala-	1	572. Yüz-	1
519. Tedirgin et-	1	546. Yararlan-	1	573. Zannet-	1
520. Teklif et-	1	547. Yararlanmadan edeme-	1	574. Zavallı ol-	1
521. Tenezzül et-	1	548. Yaratıl-	1	575. Zırh kuşan-	1
522. Tercih et-	1	549. Yardımcı ol-	1	576. Zikret-	1
523. Tereddüt et-	1	550. Yardımcı olabil-	1	577. Zor ol-	1
524. Tespit et-	1	551. Yargıla- (Mecaz)	1	578. Zorunda kal-	1
525. Titre-	1	552. Yaşan-	1	Farklı Fiil Sayısı	578
526. Tuzlu ol-	1	553. Yaşat-	1	Toplam Fiil Sayısı	1315
527. Türe-	1	554. Yat-	1		
528. Tüyo al-	1	555. Yatkın ol-	1		

Tablo 5'teki bulgulara göre MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 578 farklı fiil toplam 1315 kez tekrarlanmıştır. Bu tablodan hareketle kitapta yer alan okuma metinlerinde en sık tekrarlanan fiiller sırasıyla; “ol-, de-, al-, gel-, ver-” dir. “ol- 59, de- 49, al- 28, gel- 27, ver- 27” kez tekrarlanmıştır.

3.4. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Terimlere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan terimlerin sayısına ve bu öğelerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 6. MEB Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Terimler

Terimler	<i>İlgili Olduğu Alan</i>	<i>(f)</i>	Terimler	<i>İlgili Olduğu Alan</i>	<i>(f)</i>	Terimler	<i>İlgili Olduğu Alan</i>	<i>(f)</i>
1. At	Zooloji	27	34. İğde ağacı	Bitki bilimi	5	65. Yüzey	Matematik	3
2. İnek	Zooloji	23	35. Sadrazam	Tarih	5	66. Akraba	Hukuk	2
3. Karga	Zooloji	22	36. Ülke	Coğrafya	5	67. Altın	Kimya	2
4. Cirit oyunu	Spor	17	37. Vezir	Tarih	5	68. Avlu	Güzel sanatlar	2
5. Robot	Mühendislik	13	38. Deniz	Coğrafya	4	69. Aygıt	Mühendislik	2
6. Çocuk	Eğitim	12	39. Devlet	Hukuk	4	70. Başkent	Kentbilim	2
7. Kaftan	Tarih	12	40. Hisse	Hukuk	4	71. Bilgisayar	Bilişim	2
8. Köy	Kentbilim	12	41. Kaz	Zooloji	4	72. Bulut	Coğrafya	2
9. Göl	Coğrafya	11	42. Teknoloji	Mühendislik	4	73. Cami	Din bilim	2
10. Ağaç	Bitki bilimi	10	43. 3d yazıcı	Bilişim	3	74. Cihaz	Mühendislik	2
11. Köylü	Halkbilim	10	44. Aile	Toplum bilimi	3	75. Çiftçi	İktisat	2
12. Kurban	Din bilim	10	45. Ay	Gök bilimi	3	76. Deprem	Coğrafya	2
13. Müze	Güzel sanatlar	10	46. Bahar	Gökbilim	3	77. DNA	Biyoloji	2
14. Su	Su ürünleri	10	47. Cellat	Tarih	3	78. Enerji	Fizik	2
15. Padişah	Tarih	9	48. Davranış	Ruh bilim	3	79. Gelenek	Toplum bilimi	2
16. Cirit	Spor	8	49. Demokrasi	Toplum bilimi	3	80. Gemi	Denizcilik	2
17. Deney	Kimya	8	50. Dizi (Sıra)	Askerlik	3	81. Giyilebilir teknoloji	Bilişim	2
18. Gezegen	Gökbilim	8	51. Elektronik	Fizik	3	82. Gökyüzü	Gökbilim	2
19. Halk	Halkbilim	8	52. Fare	Zooloji	3	83. Güneş paneli	Mühendislik	2
20. Oba	Coğrafya	8	53. Güneş enerjisi	Astronomi	3	84. Güreş	Spor	2
21. Savaş	Askerlik	8	54. Kriptokrom geni	Biyoloji	3	85. Hakem	Spor	2
22. Kanser	Biyoloji	7	55. Manyetik alan	Fizik	3	86. Hikâye	Edebiyat	2
23. Şah	Tarih	7	56. Manyetizma	Fizik	3	87. Kan	Biyoloji	2
24. Taht	Tarih	7	57. Mevsim	Gökbilim	3	88. Kış	Gökbilim	2
25. Biyolojik saat	Biyoloji	6	58. Muharip	Askerlik	3	89. Kubbe	Mimarlık	2
26. Darbe	Askeri	6	59. Para	Ekonomi	3	90. Kum tepeciği	Coğrafya	2
27. Mektup	Yazın	6	60. Sivil toplum kuruluşu	Toplum bilimi	3	91. Kum tepesi	Coğrafya	2
28. Uzay Aracı	Mühendislik	6	61. Tepe	Coğrafya	3	92. Kurum	Hukuk	2
29. Buluş	Fizik	5	62. Transistör	Mühendislik	3	93. Kuş	Zooloji	2
30. Çiftlik	İktisat	5	63. Ürün	İktisat	3	94. Laboratuvar	Tıp	2
31. Çoban	Tarım	5	64. Vakıf	Hukuk	3	95. Lira	İktisat	2
32. Dağ	Coğrafya	5				96. Milli irade	Hukuk	2
33. Elektrik	Fizik	5						

	Terimler	İlgili Olduğu Alan	(f)
97.	Muhabir	Gazeteci lik	2
98.	Resim	Güzel sanatlar	2
99.	Savaşçı	Askerlik	2
100.	Solunum yolu	Biyoloji	2
101.	Şehit	Askerlik	2
102.	Toprak	Yerbili m	2
103.	Tüccar	İktisat	2
104.	Vadi	Coğrafya	2
105.	Veri bilimci	Bilişim	2
106.	Yapay zekâ	Bilişim	2
107.	Yarı iletken fiziği	Fizik	2
108.	Yasa	Felsefe	2
109.	Yaz	Gökbili m	2
110.	Yer altı suyu	Coğrafya	2
111.	Açı	Matemat ik	1
112.	Ada	Coğrafya	1
113.	Afet	Coğrafya	1
114.	Ağız	Anatomi	1
115.	Akasya ağacı	Bitki bilimi	1
116.	Akçe	Tarih	1
117.	Asker	Askerlik	1
118.	Atlı polo oyunu	Spor	1
119.	Bakanlık	Hukuk	1
120.	Bayram namazı	Din bilgisi	1
121.	Belediye	Hukuk	1
122.	Bildiri	Yazın	1
123.	Bileşim	Fizik	1
124.	Bomba	Askerlik	1
125.	Borç	İktisat	1
126.	Bölge	Kentbili m	1
127.	Bütçe	İktisat	1
128.	Cam	Kimya	1

	Terimler	İlgili Olduğu Alan	(f)
129.	Cümle	Dilbilim	1
130.	Damar	Anatomi	1
131.	Davul	Müzik	1
132.	Demirci	Madenci lik	1
133.	Demokrati k parlamente r sistem	Toplum bilimi	1
134.	Depo	İktisat	1
135.	Derebeyi	Tarih	1
136.	Dikkuyruk ördeği	Zooloji	1
137.	Dilekçe	Hukuk	1
138.	Domates	Bitki bilimi	1
139.	Don olayı	Coğrafya	1
140.	Duygu	Ruh bilim	1
141.	Dükkân	İktisat	1
142.	Dünya	Gökbili m	1
143.	Efsane	Edebiyat	1
144.	Egemenlik	Hukuk	1
145.	Elektrik akımı	Fizik	1
146.	Elektrik devresi	Fizik	1
147.	Emaye	Kimya	1
148.	Endemik	Biyoloji	1
149.	Et	Biyoloji	1
150.	E-ticaret	Bilişim	1
151.	Fotoğraf	Sinema ve televizyon	1
152.	Geçim	İktisat	1
153.	Gen	Tıp	1
154.	Geometri	Matemat ik	1
155.	Göğüs	Biyoloji	1
156.	Güneş	Gökbili m	1
157.	Gürz	Askerlik	1
158.	Hac	Din bilim	1
159.	Hakan (Unvan)	Tarih	1
160.	Harp	Askerlik	1

	Terimler	İlgili Olduğu Alan	(f)
161.	Hormon	Biyoloji	1
162.	Hücre	Biyoloji	1
163.	Hükümdar	Tarih	1
164.	İğde	Bitki bilimi	1
165.	İlköğretim	Eğitim	1
166.	İnternet	Bilişim	1
167.	İstek	Ruh bilimi	1
168.	Kablosuz bluetooth	Bilişim	1
169.	Kale	Tarih	1
170.	Kaligrafi	Güzel sanatlar	1
171.	Kanser geni	Biyoloji	1
172.	Kavak ağacı	Bitki bilimi	1
173.	Kayık	Denizcil ik	1
174.	Kedi	Zooloji	1
175.	Kelime	Dilbilim	1
176.	Kemer	Mimarlı k	1
177.	Kemik	Anatomi	1
178.	Kemoterap ötik ajan	Biyoloji	1
179.	Kıta	Coğrafya	1
180.	Kilometre	Matemat ik	1
181.	Kiraz	Tarım	1
182.	Kişilik	Toplum bilimi	1
183.	Kitap	Kitaphk bilim	1
184.	Kömür	Madenci lik	1
185.	Kriptokro m	Biyoloji	1
186.	Kumandan	Askerlik	1
187.	Kural	Felsefe	1
188.	Kurşun	Askerlik	1
189.	Kuruş	İktisat	1
190.	Kuvvet	Fizik	1
191.	Liman	Denizcil ik	1
192.	Mahalle	Kentbili m	1
193.	Mal	İktisat	1

olan kitapta her temada türüne uygun terim alanına yer verildiği ve böylece terimlerin tüm kitaba dengeli dağıldığı tespit edilmiştir.

3.5. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan İkilemelere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan ikilemelerin sayısına ve bu öğelerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 7. MEB Açık Öğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan İkilemeler

İkilemeler	(f)	İkilemeler	(f)	İkilemeler	(f)
1. Çoluk çocuk	4	13. Eş dost	1	25. Tek bir	1
2. Ara sıra	3	14. Gece gündüz	1	26. Teker teker	1
3. Boşu boşuna	2	15. Kat kat	1	27. Telli pullu	1
4. Yüz- İki Yüz	1	16. Kendi kendine	1	28. Tır tır	1
5. Açık açık	1	17. Kim kime	1	29. Top tüfek	1
6. Aslı astarı	1	18. Konak konak	1	30. Üst üste	1
7. Bahçe bağ	1	19. Minimini	1	31. Yanı sıra	1
8. Baştan başa	1	20. Misafirden misafire	1	32. Yerli yersiz	1
9. Çamaşırdan çamaşıra	1	21. Okur okumaz	1	33. Yıldız yıldız	1
10. Çıka çıka	1	22. Olursa olsun	1	34. Yüzde yüz	1
11. Der demez	1	23. Omuz omuza	1		
12. Dilim dilim	1	24. Sıra sıra	1		
				Farklı İkileme Sayısı	34
				Toplam İkileme Sayısı	40

Tablo 7’deki bulgulara göre açık öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabında bulunan okuma metinlerinde toplam 34 farklı ikileme, toplam 40 kez tekrarlanmıştır. Metinlerde; “çoluk çocuk, ara sıra, boşu boşuna” dışındaki ikilemeler birer kez tekrarlanmıştır. Çoluk çocuk 4, ara sıra 3, boşu boşuna 2 kez tekrarlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre okuma metinlerinde kullanılan ikilemelerin daha çok aynı sözcüğün tekrarlanmasıyla ya da yakın anlamlı sözcüklerle oluşturulan ikilemeler olduğu görülmüştür. Zıt sözcüklerle oluşturulan ikilemelere daha az yer verildiği tespit edilmiştir.

3.6. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Ünlemlere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan ünlemlerin sayısına ve bu öğelerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 8. MEB Açık Öğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Ünlemler

Ünlemler	(f)
1. Düttürü	7
2. Köftehor	4
3. Efendim	3
4. Fırt	2
5. Hah hah hah	2
6. Ah oğlum	1
7. Ama baba	1
8. Aman oğlum	1
9. Anneciğim	1
10. Babacığim	1
11. Çocuklar	1
12. Dur	1
13. Dur yolcu	1
14. Eeee	1
15. Evet yavrularım	1
16. Ha	1
17. Yaşasın	1
Farklı Ünlem Sayısı	17
Toplam Ünlem Sayısı	30

Tablo 8’deki bulgulara göre Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan okuma metinlerinde toplam 17 farklı ünlem, toplam 30 kez tekrarlanmıştır. Ders kitaplarındaki metinlerde; “düttürü, köftehor, efendim, fırt, hah hah hah” ünlemleri dışındaki kelimelere birer kez yer verilmiştir. Düttürü 7, köftehor 4, efendim, 3, fırt 2, hah hah hah 2 kez tekrarlanmıştır.

3.7. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan İlişki Sözlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan ilişki sözlerinin sayısına ve bu öğelerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 9. MEB Açık Öğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan İlişki Sözleri

İlişki Sözleri	(f)	İlişki Sözleri	(f)	İlişki Sözleri	(f)
1. Hayır	4	12. Allah biliyor	1	22. Geçmiş olsun dile-	1
2. Lütfen	3	13. Allah iyiliğini versin	1	23. Herkesten farkı kalma-	1
3. Bakalım	2	14. Allah sana sabır versin	1	24. Hiç güleceğim yoktu	1
4. Hoş bulduk	2	15. Aman Allah'ım	1	25. Hoş geldin	1
5. Özür dile-	2	16. Anamın ak sütü gibi	1	26. Kusura bakma	1
6. Tamam	2	17. Bir varmış, bir yokmuş	1	27. Namazında niyazında	1
7. Yo (Hayır)	2	18. Bizden söylemesi	1	28. Ne demek (O nasıl şey?)	1
8. Tabii	2	19. Buyurun	1	29. Ne olursa olsun	1
9. Acil şifalar dile-	1	20. Canım	1	30. Pekâlâ	1
10. Aferin	1	21. Geçmiş olsun	1	31. Peki	1
11. Allah Allah	1				

	İlişki Sözleri	(f)
32.	Rahmetle anmak	1
33.	Sen bana sabır ver	1
34.	Sevgiler	1
35.	Tabir uygunsa	1

	İlişki Sözleri	(f)
36.	Tabiri caizse	1
37.	Takdire şayan ol-	1
38.	Zararı yok	1

	İlişki Sözleri	(f)
	Farklı İlişki Sözleri Sayısı	38
	Toplam İlişki Sözleri Sayısı	49

Tablo 9'daki bulgulara göre açık öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabında bulunan okuma metinlerinde toplam 38 farklı ilişki sözü, toplam 49 kez tekrarlanmıştır. Ders kitabındaki metinlerde en fazla geçen ilişki sözleri; “hayır” ve “lütfen”dir. Hayır 4, lütfen 3 kez tekrarlanmıştır.

3.8. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Deyimlere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan deyimlerin sayısına ve bu sözcüklerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 10. MEB Açık Öğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Deyimler

	Deyimler	(f)		Deyimler	(f)		Deyimler	(f)
1.	Yer al-	4	30.	Ayak uydur-	1	59.	Düş kırıklığına uğrat-	1
2.	Elde et-	3	31.	Bahsi geç-	1	60.	Ekip biç-	1
3.	Yok ol-	3	32.	Başına gel-	1	61.	Ekmeğini çıkar-	1
4.	Boyun eğ-	2	33.	Başına kak-	1	62.	Elde değil	1
5.	Can ver-	2	34.	Başına toplan-	1	63.	Elden gel-	1
6.	Haklı çık-	2	35.	Başından sav-	1	64.	Ele geç-	1
7.	Harekete geç-	2	36.	Başta gel-	1	65.	Eli silah tut-	1
8.	Hiç değilse	2	37.	Bedel ödet-	1	66.	Elinde ol-	1
9.	İhtiyaç duyul-	2	38.	Belli et-	1	67.	Elle tutulur hale getir-	1
10.	Kan dökül-	2	39.	Beyler gibi yaşa-	1	68.	Eriyip git-	1
11.	Neden ol-	2	40.	Bıkıp usan-	1	69.	Esir düş-	1
12.	Ortaya çık-	2	41.	Bir yolunu bulabil-	1	70.	Faaliyet yürüt-	1
13.	Payına düş-	2	42.	Birbirine gir-	1	71.	Fark et-	1
14.	Tekme vur-	2	43.	Burnu kanama-	1	72.	Farkına var-	1
15.	Var ol-	2	44.	Can pahasına	1	73.	Fırsat bul-	1
16.	Yardım eli uzat-	2	45.	Canına tak de-	1	74.	Fikir yürüt-	1
17.	Yolunu tut-	2	46.	Ceza ver-	1	75.	Geniş bir nefes al-	1
18.	Abdest alma	1	47.	Çaba göster-	1	76.	Geri dön-	1
19.	Abdest almak	1	48.	Çıkar gözet-	1	77.	Gönlünden kop-	1
20.	Açığa çıkma	1	49.	Çocuk kal-	1	78.	Gözleri fal taşı gibi açıl-	1
21.	Açıklık getir-	1	50.	Çok gel-	1	79.	Gözlerinin beyazı kaybol-	1
22.	Adet ol-	1	51.	Dalga geç-	1	80.	Gözü doyma-	1
23.	Ağzını boz-	1	52.	Darda kal-	1	81.	Gözünü aç-	1
24.	Akıl danış-	1	53.	Derece al-	1	82.	Gurur ver-	1
25.	Akılın gelebil-	1	54.	Dikkat çek-	1	83.	Güç duruma düşebil-	1
26.	Akşamı zor et-	1	55.	Dikkate alın-	1	84.	Güçlük çekebil-	1
27.	Aldırış etme-	1	56.	Dile getirebil-	1			
28.	Araları açıl-	1	57.	Dillere destan	1			
29.	Ayağının tozuyla	1	58.	Divan dur-	1			

Deyimler	(f)	Deyimler	(f)	Deyimler	(f)
85. Haber ver-	1	122. Kılıç sall-	1	159. Soğukkanlılığını yitir-	1
86. Hak et-	1	123. Kız iste-	1	160. Sona er-	1
87. Hak getire	1	124. Köşeye sıkıştır-	1	161. Söz anlatama-	1
88. Hakkımı helal et-	1	125. Kötü yola düş-	1	162. Söz et-	1
89. Hale gel-	1	126. Kul ol-	1	163. Söz tut-	1
90. Hali vakti yerinde	1	127. Kulağı ol-	1	164. Söz ver-	1
91. ...Haline gelmiş ol-	1	128. Kulak ardına at-	1	165. Söze başla-	1
92. ...Haline konul-	1	129. Kulak ver-	1	166. Şanına yakış-	1
93. Hasret çek-	1	130. Kuşku yok	1	167. Tarihe geç-	1
94. Hastalığa tutul-	1	131. Lüzum kalma-	1	168. Tarihin karanlığına karış-	1
95. Hayat geçir-	1	132. Maruz kal-	1	169. Taş kesil-	1
96. Hayretten don-	1	133. Matem sar-	1	170. Tek vücut ol-	1
97. Hedef al-	1	134. Mesaj ver-	1	171. Teşvik et-	1
98. Hüner göster-	1	135. Meydana çık-	1	172. Türkü söyle-	1
99. İsrar et-	1	136. Meydana getir-	1	173. Umutsuzluğa kapıl-	1
100. İçinden geçir-	1	137. Meydana sür-	1	174. Üzüntü duy-	1
101. İçine sin-	1	138. Meyve vermeye başla-	1	175. Yadigâr kal-	1
102. İhtarda bulun-	1	139. Misafir ağırla-	1	176. Yanına al-	1
103. İhtiyaç duy-	1	140. Mücadele ver-	1	177. Yanında dur-	1
104. İmkân yok	1	141. Ok at-	1	178. Yer kapabil-	1
105. İnancı sarsıl-	1	142. Olduğundan daha iyi gör-	1	179. Yerine getirme	1
106. İsabet al-	1	143. Onurunu kır-	1	180. Yiğitlik göster-	1
107. İş düş-	1	144. Ortadan kaldır-	1	181. Yok et-	1
108. İşini bil-	1	145. Ortadan kalk-	1	182. Yol göster-	1
109. İz bırak-	1	146. Ortaya çıkar-	1	183. Yola çık-	1
110. Kafası şiş-	1	147. Ortaya çıkma	1	184. Yola düzül-	1
111. Kan dök-	1	148. Ortaya koy-	1	185. Yola koyul-	1
112. Kanaat getir-	1	149. Örnek ol-	1	186. Yoldan sap-	1
113. Kapısını çal-	1	150. Özlem besle-	1	187. Yolunu kes-	1
114. Karar ver-	1	151. Pay bırak-	1	188. Yük ol-	1
115. Karşı çık-	1	152. Peşine tak-	1	189. Yüz verme-	1
116. Karşı dur-	1	153. Peşine takıp getir-	1	190. Yüzüne bakma-	1
117. Katkı sağla-	1	154. Rast gel-	1	191. Zarar ver-	1
118. Kendi işini kendi gör-	1	155. Sağ çık-	1		
119. Kendini alama-	1	156. Saygı göster-	1	Farklı Deyim Sayısı	191
120. Kesin bir gözle bakıl-	1	157. Sıkıntı kalma-	1	Toplam Deyim Sayısı	212
121. Kılıç çek-	1	158. Sır ol-	1		

Tablo 10'daki bulgulara göre açık öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabında bulunan okuma metinlerinde toplam 191 farklı deyim, toplam 212 kez tekrarlanmıştır. Ders kitaplarındaki metinlerde en fazla geçen üç deyim; “yer al-, yok ol-, elde et-“tir. “yer al- 4, yok ol- 3, elde et- 3” kez tekrarlanmıştır.

3.9. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Atasözlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan atasözlerinin sayısına ve bu sözcüklerin tekrarlanma sıklığına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 11. MEB. Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Atasözleri

Atasözleri	(f)
Toplam	Ø

Tablo 11'e göre Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında herhangi bir atasözü tespit edilmemiştir.

3.10. MEB Açık Öğretim Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerde En Sık Tekrarlanan Söz Varlığı Ögelerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda, MEB Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan toplam söz varlığı içinde en çok tekrarlanan ögelere yönelik bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tablo 12. MEB Açık Öğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinde En Sık Tekrarlanan 30 Söz Varlığı Ögesi

Söz Varlığı Ögeleri	(f)	10. O	39	21. Gibi	24
1. Bir	174	11. Daha	38	22. Bil-	23
2. Bu	116	12. Çok	37	23. İste-	23
3. Ve	111	13. Sen	30	24. Gün	23
4. da/de	102	14. Al-	27	25. İnek	23
5. İle	89	15. Gel-	27	26. Karagöz	23
6. Ben	64	16. Ver-	27	27. Karga	22
7. Ol-	58	17. At	27	28. Diye	22
8. İçin	51	18. Var	26	29. Hacivat	22
9. De-	49	19. Siz	25	30. Sarıkız	22
		20. Baba	24		

Tablo 12'de Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde en fazla geçen kelimeler ve bu kelimelerin sıklıkları verilmiştir. Tabloya göre; metinlerde en sık geçen 10 kelime; bir, bu, ve, da/de, ile, ben, ol-, için, de-, o"dur. En fazla tekrarlanan bu on kelimedede 8 isim soylu sözcük, 2 fiil yer almaktadır. Bu durumda Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında isim soylu sözcüklere fiillere kıyasla daha çok yer verildiği görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmada 2022-2023 eğitim-öğretim yılında açık öğretim ortaokulu 6. sınıf Türkçe dersinde kullanılmak üzere hazırlanmış olan ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığı unsurları ele alınmıştır. Bu amaç bağlamında ders kitabında bulunan okuma metinlerinin söz varlığı unsurları belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre MEB'in Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe dersi için hazırlanmış olduğu ders kitabındaki 8 temada; 7 hikâye edici, 11 bilgilendirici, 6 şiir türünde toplam 24 metne yer verilmiştir.

Araştırmada ele alınan okuma metinlerinde birbirinden farklı 2217, toplam 5963 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. İlgili literatürde örgün eğitim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarıyla ilgili yapılan çalışmalarda; Uluçay (2011), 3321 farklı, 15049 toplam söz varlığı; Büyükhellaç (2014), 3776 farklı, 15974 toplam söz varlığı; Kargın (2019), 3532 farklı, 16468 toplam söz varlığı, Yavuz (2020), 2888 farklı, 10517 toplam söz varlığı tespit etmiştir. Bu bakımdan Açık Öğretim Ortaokulu 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerden elde edilen toplam ve farklı söz varlığının örgün eğitim için hazırlanmış diğer 6. sınıf Türkçe ders kitaplarından elde edilen söz varlığı ögelerine göre daha az olduğu görülmüştür. Bu sonucun temel sebebinin; örgün eğitim için hazırlanan Türkçe ders kitaplarında her temada dört okuma metni yer alırken açık öğretim için hazırlanan Türkçe ders kitaplarında her temada üç metnin yer alması ve hayat boyu öğrenme gereğince sadece belli bir yaş grubu gözetilerek hazırlanmış olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin uzunluklarının ve barındırdıkları söz varlığı unsurlarının metnin türüne göre değiştiği gözlemlenmiştir. Örneğin şiirler, türüne özgü olarak, kısa metinlerken ve daha az sayıda söz varlığı ögesi barındırırken hikâyeler daha uzundur ve daha çok söz varlığı ögesi barındırmaktadır. Bu durumda söz varlığı ögelerinin niceliksel olarak her metinde dengeli dağılmaması durumu ortaya çıkarmıştır. Ancak toplam söz varlığı ögesinin toplam metin sayısına oranlanması sonucunda bir metnin ortalama söz varlığı ögesinin 262,29 olduğu belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde örgün eğitim için hazırlanmış 6. sınıf Türkçe ders kitabında; Uluçay (2011) metin başına düşen ortalama söz varlığı sayısını 485,45 olarak belirlemiştir. Elde edilen sonuç bu çalışmayla kıyaslandığında metin başına düşen söz varlığı ögesinin örgün eğitim Türkçe ders kitaplarına göre daha az olduğu tespit edilmiştir. Bu durum metinlerin örgün eğitim Türkçe ders kitaplarına göre daha kısa olmasına ve yine temalarda örgün eğitime göre daha az metin bulunmasına bağlanabilir.

Tespit edilen söz varlığı ögeleri nicelik bakımından en fazladan en aza doğru sırasıyla; “isim soylu sözcükler, fiiller, terimler, deyimler, ilişki sözleri, ikilemeler, ünlemler” dir. Yavuz (2020), örgün eğitim MEB 6. sınıf Türkçe ders kitabında tespit ettiği söz varlıklarını fazladan aza doğru şu şekilde sıralamıştır; diğer sözcükler, yabancı sözcükler, deyimler, özel isimler, terimler, ikilemeler, kalıp sözler, yerel söylemler, özdeyişler. Elde edilen sonuç bu çalışmayla kıyaslandığında her ne kadar sınıflandırmalar bire bir aynı olmasa da Açık Öğretim 6. sınıf ve örgün eğitim 6. sınıf Türkçe ders kitabının barındırdığı söz varlığı ögelerinin dağılımı benzer biçimdedir.

Bulgulardan hareketle Açık öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan en fazla söz varlığı ögesi olan isim soylu sözcükler toplam 3662 adet tespit edilmiştir. Bu sayı toplam söz varlığının %58'ini oluşturmaktadır. İsim soylu sözcüklerde en sık tekrar eden kelimelerin; “bir, bu, ve, da/de, ile, ben, için, o, daha, çok” olduğu tespit edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde Ceran vd. (2020) yapmış oldukları çalışmada 6. sınıf örgün eğitim ders kitabında; toplam 6972 isim tespit etmişlerdir. Elde edilen sonuç bu çalışmayla kıyaslandığında Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan isimlerin örgün eğitim Türkçe ders kitabına göre daha az olduğu görülmüştür.

Fiiller, toplam 1315 adet tespit edilmiştir. Bu sayı toplam söz varlığı içinde %21 paya sahiptir. “ol-, de-, al-, gel-, ver-” okuma metinlerinde en sık geçen fiillerdir. Çalışır (2016), Türkiye’de ve Azerbaycan’da okutulan 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fiil sayısını 602 olarak belirlemiştir. Ceran vd. (2020)’nin yapmış oldukları çalışmada ise toplam 1230 fiil tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular bu çalışmalarla kıyaslandığında Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabının fiiller bakımından daha zengin olduğu söylenebilir.

Terimler, toplam 685 adet tespit edilmiştir. Bu sayı söz varlığının %11’ini oluşturmaktadır. At, inek, karga metinlerde en sık geçen üç terimdir. Bu terimlerin ortak yanının zooloji olduğu belirlenmiştir. Yavuz (2020), yapmış olduğu çalışmada farklı 129, toplam 353 terim tespit etmiştir. Bu bakımdan Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabının terimler açısından zengin olduğu söylenebilir.

İkilemeler, toplam 40 adet tespit edilmiştir. Bu sayı toplam söz varlığının %1’ini oluşturmaktadır. Metinlerde, “çoluk çocuk, ara sıra, boşu boşuna” dışındaki ikilemelerin birer adet olduğu görülmüştür. Kargın (2006), yapmış olduğu çalışmada farklı 73, toplam 100 ikileme; Uluçay (2011), farklı 58, toplam 81 ikileme tespit etmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuç ve diğer çalışmalar kıyaslandığında Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki ikilemelerin örgün eğitim Türkçe ders kitabındaki ikilemelere göre daha az olduğu görülmüştür.

“İlişki sözleri (Kalıp sözler)” toplam 49 adet tespit edilmiştir. Bu sayının toplam söz varlığı içindeki payı %1’dir. “Hayır, lütfen” metinlerde en sık geçen ilişki sözleridir. Apaydın (2010), yapmış olduğu çalışmada, örgün eğitim 6.sınıf ders kitabında, toplam 1 adet ilişki sözü, Kargın (2019) farklı 13, toplam 18 ilişki sözü tespit etmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuç ve ilgili literatürdeki diğer çalışmaların sonucu kıyaslandığında, Açık Öğretim 6.sınıf Türkçe ders kitabının ilişki sözleri bakımından 6.sınıf örgün eğitim ders kitabına göre daha zengin olduğu tespit edilmiştir.

Ünlemler, toplam 30 adet tespit edilmiştir. Bu sayı söz varlığının %1’ini oluşturmaktadır. “Düttürü, köftehor, efendim, fırtt, hah hah hah” metinlerde en sık geçen ünlemlerdir. Kutlu (2006), MEB’in örgün eğitim 6. sınıf ders kitapları üzerine yapmış olduğu çalışmada toplam 27; Apaydın (2010); toplam 7 adet; Çalışır (2016), ise toplam 30 adet ünlem tespit etmiştir. Bu bakımdan incelenen Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki ünlemlerin yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Deyimler, toplam 212 adet tespit edilmiştir. Bu sayı toplam söz varlığının %3’ünü oluşturmaktadır. “yer al-, yok ol-, elde et-“ metinlerde en sık geçen üç deyimdir. Uluçay (2011), çalışmasında farklı 213, toplam 304; Büyükhellaç (2014) farklı 340, toplam 441 deyim tespit etmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuç diğer çalışmalarla kıyaslandığında, deyim sayısının diğer 6.sınıf Türkçe ders kitaplarına göre az olduğu görülmektedir.

İncelenen materyaldeki metinlerde atasözlerine hiç yer verilmemiştir. Örgün eğitim 6.sınıf ders kitabında; Büyükhellaç (2014), 6; Uluçay (2011) 1 atasözü tespit etmiştir. Yavuz (2020) ise çalışmasında atasözlerine rastlamamıştır. Diğer çalışmalarda da görüldüğü gibi atasözlerine ya çok az ya da hiç yer verilmemiştir. Örgün eğitim için hazırlanmış olan 6. sınıf Türkçe ders kitabında atasözlerine yer verilmemesinin sebebinin öğrencilerin henüz soyut işlemler dönemine geçmemiş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Fakat öğrencilerin bu söz varlığı öğelerini günlük yaşantısında çevresinden duymuyor olması imkansızdır. Okulların da gerçek yaşamdan kopuk kurumlar olmaması gerektiği ve atasözlerinin milli kültürümüzü yansıtan önemli söz varlığı öğeleri olması sebebiyle en azından somut anlamının basit gözlem ya da deneyle öğrenciyi anlama ulaştırabildiği atasözlerine yer verilmelidir. Örneğin; damlaya damlaya göl olur gibi.

Çalışmada üzerinde durulan bir diğer konu, Açık Öğretim 6. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan okuma metinlerinde en çok tekrar eden kelimelerdir. Bu doğrultuda; “bir, bu, ve, da/de, ile,

ben, ol-, için, de-, o” en sık tekrar eden 10 kelimedir. Ulaşılan sonucun, sıralama farklılıkları olsa da Kargın (2019) ve Büyükhellaç (2014) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarıyla paralel olduğu görülmüştür. En sık tekrar eden on kelimenin çoğunun isim soylu sözcükler olması metinlerde en çok tespit edilen söz varlığı ögesinin isim soylu sözcükler olmasıyla da örtüşmektedir.

Araştırmanın sonucunda şu şekilde önerilerde bulunulmuştur:

1. Açık Öğretim Ortaokulu 6. sınıf Türkçe ders kitabında her temada üçer metin bulunduğu tespit edilmiştir. Açık öğretim programlarında bulunan öğrencilerin yararlandıkları birincil kaynak ders kitapları olduğundan, öğrencilerin daha fazla edebi tür ve söz varlığıyla karşılaşabilmesi için metin sayısının örgün eğitim Türkçe ders kitaplarındaki gibi her temada 4 metin olacak şekilde toplam 32 metne yer verilebilir.
2. İlgili literatürde incelenen ders kitaplarında tespit edilen söz varlığı öğelerinin dengeli olmadığı görüldüğü için Talim ve Terbiye Kurulu bir ders kitabında olması gereken minimum söz varlığını tespit etmeli ve bu konuda bir standart oluşturması önerilmektedir.
3. İncelenen ders kitabında atasözlerine hiç yer verilmediği görülmüştür. Atasözleri, milli kültürümüzü yansıtan önemli söz varlığı öğelerimizden olduğu için ders kitaplarındaki okuma metinlerinde atasözlerine mutlaka yer verilmelidir.

Kaynakça

- Aksan, D. (2004). *Türkçenin söz varlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1984). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, Ş. T. (2004). *Seçme atasözleri ve eleştirmeli açıklamaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Altunkaya, H. (2013). Açık öğretim ortaokulu altıncı sınıf Türkçe ders notunun metin türleri ve öğrenme alanları açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 1-11. <https://doi.org/10.16916/aded.15996>
- Apaydın, N. (2020). *6.sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aydın, Y. (2018). *Türkçe Sözlük'te ilişki sözleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli.
- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 29, 27-61.
- Bulut, K. (2020). Açık öğretim ortaokulu Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin tür ve tema açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 931-949. <https://doi.org/10.16916/aded.742452>
- Büyükhellaç, S. (2014). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Ceran, D., Dağ, A., Yıldız, D., Özgül, E. ve Altun, K. (2020). 6. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 8, 118-130. <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.39831>
- Çalışır, R. (2016). *Türkiye ve Azerbaycan'daki 6. Sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elâzığ.
- Çürük, Y. (2017). *Türkçede birleşik sözcükler (isimle)*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Daharlı, G. (2012). *5. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Ekmen, H. (2009). *2005 programına göre hazırlanan 7. Sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Eren, S. (2022). *2019 programına göre hazırlanan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi, Düzce.
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Karasar, N. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kargın, F. (2019). *6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı öğeleri üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Katı, Tuba N. (2022). *Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarının söz varlığı unsurları üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kutlu, Hilal. (2006). *MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- MEB (2017, 8 Ocak). *Açık Öğretim Ortaokulu*. <https://aio.meb.gov.tr/> adresinden 18.06.2023 tarihinde alınmıştır.
- MEB, (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Onan, B. (2016). Söz varlığı terminolojisi üzerine bir analiz çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 210, 11-29. <https://dergipark.org.tr/pub/milliegitim/issue/36140/406010>
- Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sakar, C. Ve İkizçınar B. (2018). Ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma parçalarının söz varlığı açısından karşılaştırılması: “Türkiye ve Almanya örneği”. *Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi*, 1, 45-56.
- Sis, N. ve Akgün A. (2016). Açık öğretim ortaokulu 6. sınıf Türkçe “ders notu”nun sözcüksel görünümü. *International Journal of Social Science*, 50, 367-386. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3626>
- Sönmez, A. (2018). *Türkçe Sözlük’teki birleşik kelimeler üzerine inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elâzığ.
- Şimşek, B. ve Direkci, B. (2020). In-game language usages of students playing online games: The sample of League of Legends. *Ilkogretim Online*, 19(4), 2042-2052.
- Şimşek, R. (2020). Derlem Tabanlı Bir Çalışma: 7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı. *Çukurova Araştırmaları*, 6(1), 231-243. <http://dx.doi.org/10.18560/cukurova.43689>
- Şimşek, R. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığına yönelik bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 346-355. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kesitakademi/issue/65705/1019327>
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2023). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 24.06.2023 tarihinde alınmıştır.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2023). *Bilim ve sanat terimleri sözlüğü*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 24.06.2023 tarihinde alınmıştır.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2023). *Güncel Türkçe sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 24.06.2023 tarihinde alınmıştır.

- Tezcan Aksu, B.ve Adalı, E. (2018). *Çağdaş Türkçenin sıklık sözlüğü*. Ötüken Neşriyat.
- Turhan, H. (2010). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Türkiye Bilimler Akademisi (2011). *Türkçe bilim terimleri sözlüğü*. Sosyal Bilimler. Ankara: TÜBA.
- Uluçay, M. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlere altyapı oluşturmada yeterliliği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Üniversitesi, Erzincan.
- Uludağ, Ç. (2010). *7.sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uyar, Özge B. (2012). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki bilgilendirici metinlerin öğrencilerin söz varlığına katkısı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Yavuz, M. (2020). *Türkçe dersi öğretim programı ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.